

ACOM

DE BOND VAN DEFENSIEPERSONEEL

nummer 10 - 2019

- Pensioenfondsen zoeken oplossing om korten pensioen te voorkomen
- CBS: Weer minder mensen bij Defensie maar terugloop neemt af
- Ridder MWO Marco Kroon: 'Hero in Afghanistan, zero in eigen land'

Journal

Lid worden, zijn en blijven... de voordelen van het lidmaatschap:

1. De ACOM behartigt uw belangen in de eerste plaats door via onderhandelingen met de werkgever goede arbeidsvoorwaarden te bewerkstelligen. Bovendien staan gespecialiseerde juristen klaar voor individuele belangenbehartiging en rechtshulp.
2. Post-actieve militairen kunnen rekenen op actieve belangenbehartiging door de ACOM inzake:
 - pensioenen,
 - sociale zekerheid en
 - ziektekosten.
3. Onze juristen zijn elke werkdag tussen 08.45 en 12.30 uur te bellen voor eerstelijns advies of het maken van een afspraak op ons secretariaat te Leusden.
4. Vertegenwoordigers van de CCOOP, de ambtenarencentrale waarbij de ACOM is aangesloten, zitten in het verantwoordingsorgaan van het ambtenarenpensioenfonds ABP. Zo oefent uw bond invloed uit op het beleid van het pensioenfonds.
5. Maar de ACOM helpt u ook bij het doen van uw belastingaangifte zodat u geen cent teveel betaalt aan de fiscus.
6. Voor advies en bijstand kunt u in uw regio aankloppen bij het regiobestuur. Indien gewenst komen wij daarvoor bij u thuis.
7. De ACOM organiseert ook 'seniorenbijeenkomsten' overal in het land.

Maar uw bond biedt u nog meer:

Voor wie, buiten zijn/haar schuld om, financieel in moeilijkheden is geraakt, reikt ACOM een vangnet aan in de vorm van het Fonds Maatschappelijke Bijstand.

Boot assurantie adviseurs werkt al bijna 40 jaar samen met de ACOM als dé specialist op het gebied van verzekeringen en andere financiële diensten. Of het nu gaat om uw legeringskamer, auto, woning of vakanties, wij bieden u een compleet servicepakket met zeer **scherpe premies** en **uitstekende voorwaarden**. Ook voor uw hypotheek en andere financiële zaken bent u bij Boot assurantie adviseurs aan het juiste adres!

ACOM-leden kunnen voor juridische bijstand terecht bij de advocaten van Delissen Martens in Den Haag. Al vele lange jaren staan wij ACOM-leden bij in militaire strafzaken, zaken op het gebied van het familierecht en erfrecht, in zaken van huurrecht, bouwrecht en burengeschillen. Bel gerust voor een gratis advies. Als verdere bijstand nodig is, dan hanteren wij gereduceerde tarieven. U bent ook welkom als u in aanmerking komt voor 'toevoeging' (pro deo). Contact: tel. 070-3115411, www.delissenmartens.nl

DFD: De Financiële Dienstverleners; dé specialist voor militair en burgermedewerker. Uw risico is onze uitdaging! De uitzendingen naar Afghanistan of de West, de GVA, de eerste autoverzekering, of de hypotheek (óók de BBT-er). U verzekert ze allemaal bij DFD. Nu en in de toekomst.

Zorgzaam is opgericht door de Centrales van overheidspersoneel en de vakbonden voor Defensiepersoneel.

Zorgzaam is een privaatrechtelijke stichting zonder winstoogmerk. De doelstelling van Zorgzaam is het regelen van een goede, uitgebreide collectieve zorgverzekering met een optimale prijs/kwaliteitsverhouding. Zorgzaam is er voor iedereen die een (arbeids)relatie heeft of heeft gehad met Defensie. Ook partners en gezinsleden en medewerkers van vakbonden voor Defensiepersoneel, NATRES en Home-Base Support kunnen een zorgverzekering bij Zorgzaam afsluiten.

Opzeggen lidmaatschap ACOM

Het lidmaatschap van de ACOM wordt aangegaan voor een periode van twaalf maanden, welke aanvangt op de dag van aanmelding als lid. Dit lidmaatschapsjaar hoeft dus niet samen te vallen met het begin en einde van een kalenderjaar. Het lidmaatschap wordt telkenmale stilzwijgend verlengd voor eenzelfde periode. Opzegging van het lidmaatschap dient schriftelijk (dus niet per e-mail) plaats te vinden. Deze opzegging dient uiterlijk drie maanden voor het verstrijken van het lidmaatschapsjaar door de ACOM te zijn ontvangen.

De tijd vliegt voorbij en inmiddels lijkt het wel herfst. Koud en guur en zelfs de hagelstenen kletteren op het dak. Overigens geldt dit herfstachtige niet alleen voor het weer, maar ook voor vele onderwerpen die ons allen indirect dan wel direct raken of kunnen raken. Herfst is immers een tijd waarin het weer nogal grillig kan zijn en snel kan veranderen.

Eén van de vele zaken waar veel commotie over is lijkt mij toch wel alles rondom de pensioenen. Ik had oprecht verwacht dat daar op Prinsjesdag toch wel wat meer aandacht voor zou zijn. Dat de politiek zou aangeven hoe men de voorliggende kortingen zou gaan voorkomen of op zijn minst uitstellen.

Maar niets van dat alles. Veel kabaal van vele "prominenten" maar niet veel goeds of hoopvol. Maar laat ik daar nu niet teveel over uitweiden, daar hebben anderen al genoeg over gezegd, en ook Ben Groen geeft daar in een artikel in dit nummer van ACOM Journaal weer wat meer informatie over. In die zin is dat ondertussen een serie artikelen aan het worden die ik altijd graag lees.

Een tweede voorbeeld van grilligheid is de situatie rondom de protestactie van de boeren die recentelijk in Den Haag gehouden werd. Een actie waar ik een groot begrip voor heb, - zelfs nadat ik daardoor uren in de file heb gestaan!

Uiteraard zet zo'n actie mij ook aan het denken in relatie tot Defensie. Ook bij Defensie in het algemeen en voor het personeel in het bijzonder, moet immers nog veel gebeuren. Een grote actie zou wellicht weer eens een keer op de discussietafel terecht kunnen komen. Als ik dan beelden zie van grote colonnes tractoren die van links naar rechts slingeren op de carnavalsmuziek van het driemanschap Snollebollekes uit Brabant, kan ik uiteraard mijn lachen niet houden, - hoe ludiek kan het zijn.

Maar ook de (te) grote aantallen tractoren op het Malieveld en de daar ten beste gegeven wielspins waardoor de grasplaggen door de lucht vlogen, waren ludiek. Hoewel het Haagse groenbeheer daarover ongetwijfeld heel anders zal hebben gedacht. Ik zie het al voor mij, grote aantallen Defensievoertuigen in colonne naar het Malieveld en de beschikbare luchtvaartuigen collectief in de lucht erboven. Eindelijk eens de aandacht die Defensie verdient! Hoe mooi zou dat zijn...

Als ik echter de dag na de acties in de pers lees dat de politiek toch vooral wil gaan snijden in de veestapel, sta ik, net als vele boeren, weer met beide benen op de grond. Het moment van aandacht is geweest, vervolgens doet de politiek een plas en alles is weer zoals het was. Zo zal het artikel in De Telegraaf van 3 oktober waarin premier Rutte aangeeft dat er extra geld naar Defensie moet gaan ook wel weer opgewarmde lucht blijken.

Grillig en wisselen, zoals eerder aangeven, net als de herfst.

Datzelfde geldt ook voor Marco Kroon, een van onze ridders Militaire Willemsorde. RMWO wordt men "niet zomaar" en wat mij betreft staan de daden die ervoor gezorgd hebben dat ook Marco Kroon geridderd werd, op geen enkele wijze ter discussie. Deze man is een Held, en dat schrijf ik bewust met een hoofdletter. Maar hij is ook een man die de laatste tijd veelvuldig in het nieuws is en helaas niet altijd positief.

Hoge bomen vangen veel wind, zeker in de herfst, maar voor mij staat ook vast: iedereen is onschuldig totdat het tegendeel bewezen is. Dat geldt ook voor Marco Kroon, - misschien zelfs juist voor Marco Kroon. Reden temeer voor ACOM Journaal om hem te interviewen. Een interview waarin hij zijn verhaal vertelt. Een duidelijk verhaal.

Ik wens u allen veel leesplezier toe en hoop dat we allen niet teveel last zullen ondervinden van de herfst, het kan dan immers niet alleen grillig zijn maar ook stevig stormen.

Jan Kropf

INHOUD

'Onbaatzuchtige dienstbaarheid binnen de krijgsmacht', thema van de 53ste conferentie van Apostolat Militaire International (AMI).

SOD Actualiteiten: Aftrap onderhandelingen over nieuw loongebouw voor de sector Defensie.

Fred van Iersel 25 jaar bijzonder hoogleraar 'Vraagstukken Geestelijke Verzorging Krijgsmacht'.

Militair-Ambtenaar en Rechtspositie (MAR): Afwijzing ontslag aanvraag militair wegens uitzending

Inleveren kopij ACOM Journaal

#11: 14 oktober

#12: 11 november

@Jan_Kropf

@AcomCarib

@ACOM_Mil_Bond

ACOM de Bond van
Defensiepersoneel

acom_mil_bond

Weer minder personeel bij Defensie

Defensie heeft weliswaar elk jaar weer minder personeel maar de terugloop gaat wel minder hard. Dit blijkt uit cijfers van het CBS¹. In 2017 vertrokken driehonderd defensie-medewerkers meer dan er mensen bijkwamen. Hoe de cijfers in 2018 liggen is nog niet bekend.

In totaal trokken in 2017 ruim 4.500 collega's bij Defensie de deur respectievelijk de kazernepoort achter zich dicht. Daartegenover stond een instroom van ruim 4.200 nieuwe medewerkers. In 2015 was de uitstroom met 1.500 personen nog vijf keer zo groot als in 2017.

Opvallend is dat 20% van de militairen die in 2017 bij Defensie aan het werk gingen vrouw is. Dat is een groter aandeel dan het percentage vrouwen (14%) dat daarvoor al bij het leger werkte.

'Personeelstekort hardnekkig'

Meer dan de helft van de militairen die de krijgsmacht tabee zeiden, ging aan de slag in de marktsector. Ze vonden relatief vaak een nieuwe baan in de bouw en zakelijke dienstverlening.

Bijna 10 procent bleef werkzaam bij de overheid waarvan bijna 4% bij de politie.

In een interview (NU.nl 28-08-19) zei de vertrekkende Commandant der Landstrijdkrachten, luitenant-generaal Leo Beulen, dat het personeelstekort bij de krijgsmacht, nu nog 17%, niet snel zal zijn opgelost. Volgens hem moet gerekend worden met "zes tot zeven jaar" voordat er sprake zal zijn van enig soelaas op dat gebied.

¹ www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2019/38/terugloop-defensiepersoneel-neemt-af

4

Eerste 'Italiaanse' F-35 Lightning II voor Vliegbasis Leeuwarden

Vliegbasis Leeuwarden krijgt op 31 oktober 2019 zijn eerste F-35 in de geledingen. Het ultramoderne gevechtsvliegtuig (staartnummer F-009) is het eerste van de 29 toestellen die voor de Nederlandse luchtmacht in Italië worden geassembleerd.

De overige 8 (Nederland heeft in eerste instantie 37 F-35's besteld) worden bij fabrikant Lockheed Martin in Fort Worth, Texas, gebouwd. Defensie liet op Prinsjesdag 2019 weten nog eens negen toestellen te willen afnemen van de vliegtuigbouwer.

De allereerste voor de KLu bestemde F-35 werd overigens al eind januari afgeleverd. Dat toestel wordt door Lockheed Martin gebruikt voor trainingen ten behoeve van Nederlandse piloten en technisch personeel.

Nederlandse bijdrage

Nederland leverde een substantiële bijdrage aan de ontwikkeling van het *state of the art* gevechtsvliegtuig. In zo'n 17 jaar tijd spendeerde ons land een miljard dollar¹ aan de *hightech* Joint Strike Fighter (JSF) onder welke naam de F-35 Lightning II bekend staat.

Om die investering terug te verdienen werden Nederlandse bedrijven aangetrokken om te participeren in de ontwikkeling van het vliegtuig. Zo waren het Nederlandse Lucht- en Ruimtevaartcentrum, Fokker Technologies en Dutch Aero onder meer betrokken bij de ontwikkeling van de besturingssoftware, wapenarij en de aandrijving.

Staatssecretaris van Defensie Barbara Visser bij de roll out.

¹ De kosten voor het hele project, en daarmee de aanschafprijs van een F-35, liepen in loop der jaren steeds weer op. Oorspronkelijk werd uitgegaan van een stukprijs van 50 miljoen dollar. Dat werd uiteindelijk 95 miljoen dollar. Dat leidde tot grote aarzelingen bij de regering om daadwerkelijk tot aanschaf over te gaan. In 2014 viel uiteindelijk het besluit om 37 F-35 Lightning II aan te schaffen. 48 minder dan men bij aanvang van het project van plan was.

75 jaar vrouwen in de krijgsmacht

Dit jaar is het precies 75 jaar geleden dat de eerste vrouwen bij de krijgsmacht kwamen. En om deze historische mijlpaal te vieren begint op 17 oktober 2019 in het Nationaal Militair Museum (NMM) te Soest, de tentoonstelling: '75 jaar vrouwen in de krijgsmacht'.

Vrouwenkorps KNIL. Inspectie door lt.gen. L.H. van Oyen cdt. KNIL. Foto NIMH

In april 1944 traden de eerste Nederlandse vrouwen aan bij de Landmacht. Zij maakten onderdeel uit van het gemilitariseerde Vrouwen Hulp Korps (VHK) en trokken mee met het bevrijdingsleger. (Mee)vechten deden ze toen (nog) niet. De taak van het eerste vrouwenkorps was (nood)hulp bieden aan de noodlijdende Nederlandse bevolking.

Oorlogvoering werd toen nog gezien als mannenzaak, maar in 1944 was alle hulp welkom. De vrouwenkorpsen bewezen hun nut en 'bevochten' zo een permanente plek binnen de krijgsmacht.

Emancipatie

Nu bekleden vrouwen tal van posities binnen de krijgsmacht, van F-16 piloot tot generaal. Ze vliegen, ze varen en ze vechten. De emancipatie lijkt hiermee geslaagd. Toch is slechts 10% van de militairen vrouw. Dit terwijl het belang van vrouwen in de krijgsmacht onmiskenbaar groot is gebleken.

'75 jaar vrouwen in de krijgsmacht' is vanaf 17 oktober te zien in het NMM. De tentoonstelling is gratis toegankelijk op vertoon van: Defensiepas, Veteranenpas, Militaire Oorlogs- & Dienstslofferpas, Postactievenpas. Zie verder: <https://www.nmm.nl/plan-je-bezoek/tickets-en-prijzen/>

Betaaldata

Maand	Salaris Defensie*	Pensioen ABP	AOW**
Oktober	24 oktober	23 oktober	23 oktober
November	22 november (incl. eindejaarsuitkering)	21 november	21 november
December	20 december	23 december	23 december

* Uiterlijk de volgende werkdag na de betaaldatum wordt het salaris op de rekening van de militair of burgerambtenaar bijgeschreven.

** Woont u buiten Nederland? Dan kunnen de betaaldagen afwijken.

Stoorzender

De zomerperiode zit er weer op. Wind en regen bij lage temperaturen hebben hun plek weer ingenomen.

Mocht je denken of liever nog hopen dat de recessieperiode aanleiding zou zijn tot veranderingen, dan kom je bedrogen uit.

Niets, of in ieder geval heel weinig is er veranderd: de koning hield op Prinsjesdag een jubelspeech namens het kabinet, iedereen gaat erop vooruit, de milieulobby weet zich gesterkt door een vonnis van de Raad van State over de stikstofuitstoot, en tegelijkertijd neemt de agressie in de maatschappij toe inclusief het doden van een advocaat. Via de achterdeur worden prijzen meer verhoogd dan het beloofde koopkrachtplaatje, en Nederland zit nog steeds vol met deskundigen, die op velerlei gebied het van harte met elkaar oneens zijn.

Hoewel... het besef wat leven in vrede is, is op dit moment na de vele (indrukwekkende en soms spectaculaire) herdenkingen van de landingen in Normandië, de Slag om de Schelde en ook de Operatie Market Garden, waarschijnlijk nog niet zo groot geweest als op dit moment.

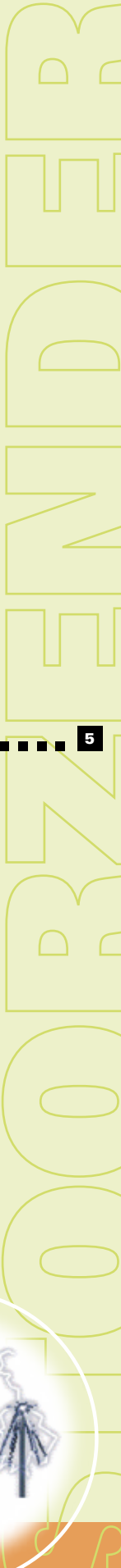
Uit de stukken van Prinsjesdag bleek wel dat Defensie mag uitzien naar 51 miljoen euro extra. "Weer krijgt defensie meer," werd en wordt hier en daar jaloers-nijdig opgemerkt. Afgezet tegen een groei van het Bruto Binnenlands Product (BBP) van 1,5% (2020), is wat wij als Nederlandse bevolking kennelijk over hebben voor onze defensie, de verdediging en borging van onze zo geroemde democratische rechtstaat en vrijheid, een schijntje.

Sterker nog, we gaan er niet op vooruit maar we kachelen achteruit. En wij halen bij lange na niet de NAVO-norm van 2% van het BBP. Dit percentage zou in 2021 moeten zijn bereikt, zei minister-president Rutte een jaar geleden nog. Maar ja wie gelooft de PM deze dagen nog?

Wat de minister van Defensie (weet U nog: "Personeel op 1") betreft; ook zij gaat door op het bekende (naar mijn mening) zwakke optreden: Zij slaagde er niet in om in de Troonrede iets vermeld te krijgen over de hoeders van onze vrijheid: De krijgsmacht, de collega's die in binnen- en buitenland dag en nacht in de weer zijn.

Om nog maar te zwijgen over de problematieken die er bij Defensie spelen zoals de (numerieke) onder-vulling, de nog steeds onder de maat blijvende inzetbaarheid en de uitdagingen die het resultaat zijn van de recent overeengekomen arbeidsvoorwaarden.

Kortom: Ook na deze zomer zal er volop reden zijn om kritisch te reageren op wat ons ongetwijfeld in de toekomst te wachten staat.

AMI Conferentie 2019 in Reichenau in Oostenrijk

Thema: Onbaatzuchtige dienstbaarheid binnen de krijgsmacht

6 ■■■■

Drie militaire bisschoppen en 41 afgevaardigden uit 14 landen gaven acte de présence tijdens het jaarcongres van Apostolat Militaire International (AMI). De internationale conferentie werd dit jaar van 8-12 september jl. gehouden in Reichenau an der Rax in Oostenrijk.

Het thema van het 53ste AMI-congres ging over 'Onbaatzuchtige dienstbaarheid binnen de krijgsmacht'. Onbaatzuchtig dienstbaarheid, brachten de bisschoppen ons weer in herinnering, is diepgeworteld in de bijbel. Van de oudtestamentische profeten tot de eerste christenen in het Nieuwe Testament.

Onbaatzuchtige dienstbaarheid

Het AMI-visiedocument en het actieplan heeft dezelfde focus. Gerichtheid op manier die de individuele militairen, hun families, de gemeenschap, hun krijgsmachten en hun naties, zelfs de hele wereld helpen om te profiteren van die onbaatzuchtige dienstbaarheid. Of zoals een Oostenrijkse militaire kadet in zijn lezing benadrukte dat zelfrealisatie het beste bereikt kan worden door middel van onbaatzuchtige dienstbaarheid.

Weer anderen legden er de nadruk op dat zelf en familie het beste samengaan wanneer men de juiste huwelijkspartner vindt en volledig eerlijk is tegenover hem/haar over de uitdagingen van het militaire leven. Dit advies kwam ook aan de orde in de presentatie van de Filipijnse delegatie waarbij ingegaan werd op de speciale voorbereiding op het huwelijk en de in dat land vereiste toestemming van de commandant aleer de militair in het huwelijk mag treden.

Onze Oostenrijkse gastheren, zowel in presentaties als op de culturele dag, lieten zien hoe die dienstbaarheid in hun nationale context gestalte krijgt. Met name door de verbinding met de lokale gemeenschap (inclusief kerken en de economie) op een manier die dieper gaat dan in veel andere landen mogelijk is. Maar ook door de uiterst zorgvuldige handhaving en bewaking van Oostenrijks strategische neutraliteit in de afgelopen 64 jaar sinds het land in 1955 (weer) onafhankelijk werd. Maar het Oostenrijkse leger doet wel mee aan diverse internationale missies. Momenteel zijn 1337 militairen e.a. uit dat land actief in buitenlandse missies. De krijgsmacht van het Alpenland is nauw betrokken bij en verweven met de bevolking en kent nog steeds een dienstplicht waardoor die verwevenheid groeit en sterk blijft.

Uitwisseling en samenwerking

AMI streeft ernaar om de uitwisseling en samenwerking met VN-instellingen te intensiveren. Dat streven is ook gefocust op versterking en verdieping van de oecumenische uitwisseling met zowel de orthodoxe en oosterse kerken als met internationale protestantse organisaties zoals Association of Christian Military Fellowships (ACMF) en

Prof. Fred van Iersel, adviseur Ethische Aangelegenheden van de ACOM, tijdens het AMI congres.

Military Ministries International (MMI). AMI wil ook een dialoog starten met Pax Christi International, het Katholieke Geweldloosheidsinitiatief en andere organisaties in het bijzonder over kwesties als:

- nucleaire afschrikking,
- humanisering van oorlogsvoering,
- cyberoorlogsvoering en hybrideoorlogsvoering.

Daarnaast kunnen de concepten van gewetensvrijheid en godsdienstvrijheid voor militairen wereldwijd worden onderzocht in de context van mensenrechten.

De algemene vergadering van AMI stemde in met een verklaring over de bescherming van jongeren en kwetsbare volwassenen tegen seksueel misbruik, zoals vereist door het Vaticaan voor al zijn gelieerde Ngo's. Men ging ook akkoord met het gevoerde financiële beleid en koos een auditor en kerkelijk assistent.

Ook werd de AMI-app gepresenteerd, die in ontwikkeling is in combinatie met de 'tweeting with God'-app. Gesproken werd over de

beste manier om de app te lanceren tijdens de militaire bedevaart naar Lourdes in 2020. De app, in diverse talen waaronder het Nederlands, is dan te downloaden in zowel de App Store van Apple als in Google Play voor Androidgebruikers.

De volgende AMI-jaarconferentie is gepland van 28 juni tot 3 juli 2020 in Londen.

¹ In 1938 werd Oostenrijk door Hitler ingelijfd bij het Duitse Rijk onder de naam Ostmark. Na de Tweede Wereldoorlog werd het land weer een zelfstandige staat maar het bleef nog tien jaar lang bezet door geallieerde troepen van Frankrijk, Engeland, de Sovjet-Unie en de VS. Waarbij de Sovjets als voorwaarde stelden dat Oostenrijk zich voor altijd neutraal moest verklaren. In 1995 werd het land lid van de EU.

Delissen Martens verleent rechtsbijstand aan militairen op het gebied van (militair) straf- en tuchtrecht, letselschade, familierecht, erfrecht, civiele geschillen en vreemdelingenrecht.

Informatielijn voor militairen:

088 - 010 51 00

www.militaireadvocaten.nl

Stichting Multicultureel Netwerk Defensie 15 jaar op de bres voor diversiteit en inclusiviteit

“Ik vind dat iedereen zelf mag bepalen wat het betekent om 2 of zelfs meer culturen in je te hebben”, aldus staatssecretaris van Defensie, Barbara Visser. Volgens haar is het Multicultureel Netwerk Defensie (MND) daarbij behulpzaam. “Hier zit 15 jaar kennis bijeen, kennis over weten wie je bent, worden wie je wilt worden. En er zit ook begrip voor juist die andere kant.”

Een delegatie van het MND op bezoek bij de toenmalige CDS generaal Middendorp. (Archieffoto)

De staatssecretaris sprak die woorden van waardering bij de viering van het 15-jarig bestaan van de stichting Multicultureel Netwerk Defensie op 5 september jl. Stilgestaan werd onder meer bij de prestaties die het netwerk in de afgelopen jaren heeft bereikt.

Inclusiviteit en tolerantie van belang

Als voorbeeld werd genoemd de inzet, op advies van het MND, van militairen met een Caribische achtergrond bij de noodhulp aan de Bovenwinden na de passage van orkaan Irma. Door hun natuurlijke connectie met de lokale bevolking werd de effectiviteit van de hulpverlening vergroot.

De voorloper van het MND, het Platform Allochtonen Krijgsmacht, werd in 2001 opgericht door Defensie medewerkers met een Surinaamse c.q. Antilliaanse achtergrond.

Maar het MND, sinds een paar jaar een stichting, reikt verder en is er voor alle militairen en burgermedewerkers van wie de culturele of etnische roots buiten Nederland liggen.

“De krijgsmacht draait op teams. En sterke teams zijn divers”, verzekerde de staatssecretaris. Inclusiviteit en tolerantie zijn van belang voor een organisatie die hecht aan prestaties en doeltreffendheid. Defensie richt zich met zijn wervingsactiviteiten dan ook op multiculturele evenementen als bijvoorbeeld het Kwaku festival in Amsterdam Zuidoost. Oorspronkelijk een louter Surinaams evenement dat nu een waaier aan diverse culturele c.q. etnische achtergronden kent.

Nog veel werk te doen

De wervingsslogan van Defensie tijdens het multicultureel festival luidde: ‘Iedereen welkom bij Defensie’. En die boodschap lijkt effect te sorteren. Er hebben zich in ieder geval meer “kandidaten met (een) bi-culturele achtergrond” aangemeld dan voorgaande jaren.

Maar de stichting Multicultureel Netwerk Defensie mag niet achterover gaan leunen. Er is namelijk nog (veel) werk te verzetten, zei haar voorzitter sergeant-majoor en ACOM-regioraadslid Elvis Manuela in een eerder interview met ACOM Journaal. “Om de positie van bi-culturele collega’s meer onder de aandacht te brengen.”

Plechtige Requiemviering voor overleden Defensiepersoneel

Het Nationaal Katholiek Thuisfront en de Dienst Rooms-Katholieke Geestelijke Verzorging bij de Krijgsmacht organiseren ieder jaar de Nationale Requiemviering. De Requiemviering vindt dit jaar plaats op zaterdag 2 november 2019, Allerzielen, in de Sint Odulphuskerk aan de Hoofdstraat 35, 5683 AC te Best.

De pontificale hoogmis begint om 11.00 uur. Voorganger is Krijgsmacht Bisschop Mgr. dr. J.M. Punt. Concelebranten zijn Vicaris-Generaal Mgr. A.J.J. Woolderink en aalmoezenier P.J.M. Vlaar. Diaken van Dienst is Hoofdkrijgsmachtaalmoezenier A.J.H. van Vilsteren.

Voor een goed verloop vragen wij belangstellenden om ons uiterlijk op 25 oktober te laten weten of zij aanwezig willen zijn, bij voorkeur via het speciale aanmeldingsformulier op onze website www.katholiekthuisfront.nl/requiemviering of anders telefonisch: 06 54796857.

Durf te dromen en te bouwen

Bij Psalm 126

*"Het leek een droom, toch was het waar:
de HEER bracht ons weer bij elkaar.
Naar huis, naar Sion gingen wij.
Wat lachten we, we waren vrij!
De volken die het zagen, zeiden:
'Groot is de HEER die hen bevrijdde.'
De HEER was met ons lot begaan.
Ja, Hij heeft wonderen gedaan!"*

*HEER, sta ons net als toen weer bij,
herstel ons land en keer het tij.
Wil, als een beek in de woestijn,
ook dit keer levensreddend zijn.
Wie droevig uitgaat om te zaaien,
zal juichend volle velden maaien.
Op weg naar huis is zijn verdriet
veranderd in een vrolijk lied."*
(Tekst: Jan Pieter Kuijper)

De oude garde wordt van lieverlee kleiner in aantal. Steeds minder mensen zijn er nog, die de verhalen van toen kunnen vertellen. Over die eerste oorlogsdagen, de capitulatie, de toenemende druk, de angst. Over een radio die verstopt moest worden. Een vlag die niet meer uitgehangen mocht worden.

Krantenberichten vol fake nieuws en een gestencild krantje dat 's nachts door je brievenbus geduwd werd. Over propagandaleuzen, inkwartiering, een buurman die ineens een NSB speldje droeg. Over de hongerwinter. Over Joodse plaatsgenoten die verdwenen...zomaar... en niemand wist waarheen... Over verhalen die de ronde deden... over Vught, over Amersfoort, over Westerbork, over kampen in Polen..

Hetzelfde geldt voor herinneringen aan de bevrijding. De breed grijnzende Canadese soldaten, vlaggen die weer mochten wapperen, juichende mensenmassa's. Weer voldoende te eten. Weer veilig over straat. Met nieuwe moed en nieuwe bezieling bouwen aan het nieuwe Nederland. Het was als een droom! Een mooie droom! We zouden de democratie laten stralen, we zouden de hokjesgeest in politiek, kerk en verenigingsleven te boven komen! Ja, die bevrijding, het was als een droom... "Wat lachten we, we waren vrij!" En de kerken liepen vol, om te danken. "De Heer was met ons lot begaan!"

Dat was toen... Ongeveer vijftig jaar geleden.

Nu is nu...

Wie had kunnen denken dat we in

dit land nog eens een grote politieke vleugel zouden hebben waarin onverhulde afweer en afkeer wordt geuit ten opzichte van wie 'anders' zijn. Wie had kunnen denken dat in enkele jaren tijd meer dan vijftig Nederlandse militairen in Afghanistan en Mali het leven zouden laten en vele anderen zwaar gewond of verminkt zouden terugkeren van hun missie? Kerken zijn in toenemend tempo aan het leeglopen. Oppervlakkigheid, grofheid en respectloosheid kleuren vaak de inhoud van wat ons via de media wordt aangeboden.

In Psalm 126 verzucht de dichter, die zojuist nog vol heimwee de vreugde schetste toen een einde aan de ballingschap kwam: Sta ons net als toen weer bij... Keer het tij... "Wat ooit bloeide, oogt kaal, onvruchtbaar. Er heeft erosie van waarden plaatsgehad. De vrijheid heeft tot grenzenloosheid geleid. En het resultaat is niet zelden een woestijn.

Maar in die woestijn loopt een zaaiër. Hij zaait onder tranen. Geen wonder, want zoveel zaad lijkt verloren te gaan! De grond is hard, het onkruid tiert welig, vogels vliegen aan en grissen weg wat met zoveel zorg werd uitgestrooid. Om te janken! Zinloze missie? Hij lijkt voor een verloren zaak te vechten, illusies na te jagen. Wat

kan er bloeien in die harde werkelijkheid? Is er nog hoop?

In de christelijke traditie laten we ons inspireren door de persoon van Jezus Christus, die de hoop op gerechtigheid en vrede heeft gezaaid in onze harten. Meer nog, die zelf als zaad in de donkere bodem van onze harde werkelijkheid begraven werd. Maar ten derden dage verrees als eersteling van een rijke oogst, als Pasen en Pinksteren op één dag zullen vallen. Daarover put de Heilige Schrift zich uit in hoopvolle beelden: Een bloeiende tuin, een akker vol graan, een rijk voorziene tafel, een overvloeiende beker, volle schoven, juichende mensen. En dat alles ziet de Psalmist, als hij zichzelf toestaat om te blijven dromen.

Een mooie droom, die we met elkaar mogen blijven delen. Een droom van hoop die ons inspireert om het zaad van humaniteit, gerechtigheid, liefde en vrede te blijven zaaien in de wereld. Onze militairen doen dat op hun wijze, door elders in de wereld vrede en gerechtigheid te bewaken en bevorderen. Een missie die onze steun waard is. Ook vanuit de vakbonden. Dienst aan die waarden is mee dromen van en meebouwen aan Gods rijk.

Henk Fonteyn
Krijgsmachtspredikant b.d.

De Medezeggenschapscommissie

Besluiten op strategisch niveau hebben veelal gevolgen voor medewerkers bij een organisatie. Zo ook bij Defensie. Om die reden heeft de medezeggenschap dan ook de wens om naast de dagelijkse gang van zaken bij de eenheden ook invloed te hebben op strategisch niveau en strategische besluiten.

Wat is strategie eigenlijk? In het kort is strategie een plan om te bereiken wat je wil. Maar dan moet je eerst weten wat je wil. Dat wat je wilt (of in het geval van Defensie wat de regering wil) is verwoord in een missie. Daarbij is ook de context van belang, de wereld om ons heen en de ontwikkelingen daarin. Kortom eerst komen missie en context en dan pas strategie.

De missie van Defensie is¹:

- Het beschermen van het eigen grondgebied en dat van bondgenoten;
- Het bevorderen van de (internationale) rechtsorde en stabiliteit;
- Het leveren van bijstand bij rampen en crises.

De context

De omgevingsfactoren van nu en die verwacht worden in de toekomst vormen de context bij de missie van Defensie. In de Defensienota 2018-2022 worden de volgende genoemd: "geopolitieke verschuivingen, onevenwichtige groei van de wereldbevolking, digitale informatierevolutie, veranderende mens-machinerelatie, divergerende waarden. Dreigingsbeeld: complexer, meer divers en onzekerder. Veiligheidspolitiek: dwingend beroep NAVO en EU op Nederland, o.a. om te voldoen aan de NAVO-doelstellingen." (uit de Defensienota 2018-2022)"

Strategie, mogelijkheden

Dan komen we weer bij strategie. Een strategie is het plan waarmee de doelstellingen (missie) worden bereikt in de context die er is. Een strategie is bedoeld voor de lange termijn. Voor het vaststellen van een strategie wordt bekeken of er meerdere mogelijkheden zijn en welke middelen daarvoor nodig zijn. De vraag daarbij is of de strategie aan de middelen (financiën, mens, materieel, waaronder ook vastgoed) moet worden aangepast, of andersom. Of moeten beide op elkaar worden aangepast? Bij een strategie worden keuzes gemaakt.

Heroverweging en/of wijziging van strategie

Als de context en/of middelen aanzienlijk wijzigen of aannames die gedaan zijn bij het nemen van een besluit onjuist blijken, dan moet de strategie heroverwogen worden. Het kan zijn dat de strategie zelfs moet worden aangepast. Dat is een cruciaal moment om invloed te hebben.

Het eigenlijke werk

Informatie geven

De medezeggenschap kan het proces naar het opstellen, vaststellen, de heroverweging of wijziging van een strategie en de inhoud ervan beïnvloeden door er altijd te zijn met de informatie die belangrijk is voor een strategie en met de informatie die belangrijk is voor de achterban. Die informatie bevat de kennis, vaardigheden en ervaringen van de medewerkers. Hoe lager in de organisatie hoe minder ruimte er is om te bepalen hoe de doelen op dat niveau bereikt kunnen worden. De uitgangspunten zijn begrensd: geld, mens, materieel en tijd. Zeker als het daar knelt is het van belang dat daar wat aan gedaan

wordt. Niet alleen verbetering ten bate van de uitvoering van taken is gewenst, maar ook in de ruimte van hoe iets gedaan kan worden. Verbeteringen (indien nodig/gewenst) maken de medewerkers en daarmee de organisatie creatiever en beter toegerust voor de context.

Vanuit de lijn krijgt de defensieleiding ook informatie. Van beide bronnen (MC en lijn) zal de informatie in meer of mindere mate anders zijn. Daardoor zal het beeld completer zijn dan wanneer maar één van de genoemde bronnen wordt geraadpleegd. Het meer complete beeld zal leiden tot betere besluiten, breder draagvlak en begrip voor de besluiten en een beter resultaat. Win-win voor de betrokken partijen.

Hoe: vaststellen overlegpunten

Hoe zorgt de MC (op elk niveau) voor de informatie waar het hoofd diensteneid (HDE) wat mee kan en zelfs wat mee moet? Dat is een groeiproces. Het is ten eerste belangrijk dat de MC en het HDE in gesprek samen identificeren welke strategische zaken het HDE zelf mag beslissen en welke misschien hoger of elders in de organisatie liggen. Bij die zaken die hoger of elders liggen, vertelt het HDE of hij/zij betrokken wordt bij het overleg over die zaken of dat hij/zij ook 'maar' ontvanger is van een opdracht. Zodra deze punten zijn geïnventariseerd, spreken MC en HDE af elkaar structureel en zo tijdig mogelijk te informeren over de onderwerpen. Voor de zaken waar het HDE beslisbevoegdheid heeft, schuift de MC aan bij het overleg. De Centrale Medezeggenschapscommissie (CMC) maakt vergelijkbare afspraken over het over en weer verschaffen van informatie en bijwonen van overleggen met de

(MC) en haar invloed op strategie

Defensieonderdeel Medezeggenschapscommissies (DMC's) en de DMC's met de MC's in het eigen defensieonderdeel.

Welke informatie

Voor het strategisch niveau zijn details minder belangrijk. Grote lijnen en problemen met grote strekking zijn wel belangrijk. Dat zal ook naar voren komen in de overleggen van het HDE waar de MC (een MC-lid) aanschuift.

Voorbeeld: het opnemen van (deels) betaald ouderschapsverlof bij de eenheid is een individuele zaak, een individueel recht. Het regelen van vervanging/verdeling van deze uren ouderschapsverlof (van een individu) is niet van belang bij strategische beslissingen.

De tijd van ouderschapsverlof wordt echter wel van strategisch belang als de omvang daarvan groot is. Stel: Defensie wil een zodanige samenstelling van werknemers dat de meerderheid kinderen zou kunnen hebben waarvoor ouderschapsverlof een recht is, dan zal dat gegeven meegenomen moeten worden in de strategie. Het vervangen van de uren, al was het maar voor een deel, zal moeten worden ingecalculeerd.

Nu al kan het zijn dat bij een eenheid of meer eenheden het opvangen van ouderschapsverlof of andere verlofvormen lastig is. Een MC van een eenheid waar dit speelt doet er goed aan dit door te geven aan de DMC en CMC.

Data en signalen

Data om via de lijn en MC door te geven aan het strategisch niveau zijn: het functioneren van de eenheid, verlofoverschotten, ziekteverzuim, gemaakte overuren, gemaakte uren niet tussen 7-18 door de week (met weergave ja/nee noodzaak om buiten die uren te werken), kennis en ervaringsniveaus, niet/wel gevolgde opleidingen/trainingen noodzakelijk of nuttig voor het werk (met redenen indien niet gevolgd), ideeën over verbetering van de processen en resultaten. Veel van de genoemde data zullen via de lijn beschikbaar zijn, ook voor de MC. De MC levert de kijk en ervaringen van de achterban bij

de data. Ook is het nuttig signalen (negatief en positief) over de uitvoering van de rechtspositie van de medewerkers bij de eenheden door te geven.

Informatie door de MC lagen

Voor een brede inbedding in de organisatie is het van belang dat zowel de CMC als de DMC's hun medezeggenschapswerk op de kaart zetten bij MC's en Gezamenlijke Medezeggenschapscommissies (GMC's). Dat gebeurt al door de samenstelling van de DMC's en CMC en de overleggen.

Een brede bron van informatie en informatie-uitwisseling zijn bijeenkomsten van DMC's met alle MC's van het eigen defensieonderdeel en bijeenkomsten van de CMC met alle leden die in een DMC zitten. Daaruit zal ook informatie komen die eenheid overstijgend is en anders minder in beeld zou zijn. Bij de planning van die bijeenkomsten zou rekening gehouden kunnen worden met de planning en control/begrotingscyclus bij Defensie.

Heeft u wensen en klachten over het werk bij de eenheid

- Vindt u dat de roosters anders kunnen en moeten?
- Vindt u dat de organisatie van de eenheid niet handig is en anders zou moeten zijn?
- Vindt u dat er niet (voldoende) met de melding van u en uw collega's over veiligheid- en gezondheidsrisico's bij het werk wordt gedaan?
- Ondervindt u of uw collega's problemen bij verlofzaken?

Weet dat u daar iets aan kan doen

Het hoofddiensteneheid bij uw eenheid kan alleen een rooster invoeren als hij en medezeggenschapscommissie (MC) daarover overeenstemming hebben bereikt. De MC praat en beslist ook mee over hoe zo veilig mogelijk bij de eenheid gewerkt kan worden (het veiligheidsbeleid), over woon- en leefklimaat bij de eenheid en nog meer.

U kunt dus iets doen voor u en uw collega's: Stel u kandidaat voor de MC

Wordt u MC-lid, dan ondersteunt de ACOM u met informatie uit het georganiseerd overleg, en informatie over wetten en regelingen. Wij geven voorlichting en organiseren themabijeenkomsten. Ook geven wij adviezen op maat.

MC-werkzaamheden zijn werk

Het werk van de medezeggenschapscommissie wordt in werktijd gedaan. Een MC-lid krijgt hiervoor minimaal 60 uur per jaar. Ook het volgen van cursussen vindt plaats in werktijd.

Overzicht MC-verkiezingen

Defensieonderdeel	Eenheid	Verkiezingen	Opgeven voor
DOSCO	Staf DOSCO (tussentijds)	22 okt	Gesloten
DOSCO	Inkoop & contractmanagement	22 okt	Gesloten
CLSK	Staf Commando Luchtstrijdkrachten	11 nov	Gesloten
CLSK	Vliegbasis Leeuwarden (tussentijds)	11-13 nov	Gesloten
DMO	Directie Projecten	17 nov	15 okt
CZSK	Zr.Ms. De Ruyter (tussentijds)	20 nov	13 nov
CZSK	Marine Training Group	27 nov	8 okt
CZSK	1° Marine Combat Group	27 nov	8 okt
CZSK	2° Marine Combat Group	27 nov	8 okt
DOSCO	CMH	2-6 dec	17 okt
DOSCO	IDR	25 nov – 9 dec	28 okt
CLAS	KCT	19 dec	19 nov
CLAS	MC Techniek van Matlogco Land	23 januari 2020	11 nov

Pensioenen en al wat ermee samenhangt nader geduid

Ben Groen, 'onze man' in het verantwoordingsorgaan van ABP, bekijkt en bespreekt in deze en komende edities van ACOM Journaal een aantal zaken die van belang zijn voor uw pensioen. Hij trapte in AJ#09-19 af met de 'dekkingsgraad' waarmee de hoogte van uw pensioenuitkering staat of valt.

Pensioenfondsen zoeken oplossingen om korten te voorkomen

Het was me 't weekje wel. Terwijl ik me aan het voorbereiden was om een verhaal te maken over de mogelijke oplossingen en de gevolgen van de actuele ontwikkelingen rond de pensioenen, begon dr. Klaas Henderikus Willem Knot te knetteren.

Als president van De Nederlandse Bank (DNB) is Klaas Knot toezichthouder op de pensioenfondsen en een belangrijke speler als het gaat over de benoeming van de besturen van de fondsen. Bovendien bewaakt hij, op basis van de pensioenwet, de toepassing en uitvoering van het Financieel Toetsing Kader (FTK). De mededelingen van DNB zijn dus voor de toekomst van de pensioenen van belang.

Hard en duidelijk

De boodschap van dr. Knot was hard en duidelijk: Meteen korten, korte pijn is beter dan lang zeuren. Hiermee lijkt de pijn van de huidige malaise vooral naar de gepensioneerden te worden gelegd. Het gaat echter veel verder: Ook de toekomstige pensioenen van de deelnemers die nog werken krijgen deze korting. Dit laatste beginnen ook steeds meer werkenden te beseffen.

Wat ik persoonlijk te betreuren vind, is dat andere mogelijkheden om ook aan de veranderingsknoppen te draaien, niet in overweging lijken te zijn geno-

men. Het FTK met de huidige instelling van de knoppen zal dus ook hierna weer dezelfde problemen opleveren. Een structureel andere aanpak van het kijken in de glazen bol wordt niet aangedurfd.

Neerwaartse blik

De rekenrente (de prudente rente) met als basis de commerciële rente op de markt negeert nog steeds (op basis van het FTK), het daadwerkelijk behaalde rendement. Tussen de 'kampen' gaat het vooral over de grote verschillen die ontstaan door de gedwongen neerwaartse blik. Ik was dan ook blij verrast dat een van de belangrijke verantwoordelijken voor de behaalde resultaten van het ABP, drs. C.M. (Corien) Wortmann-Kool, de voorzitter van ABP, het nodig vond om de opmerkingen van DNB van een kanttekening te voorzien. Het pensioenakkoord immers zou een toekomstgericht pensioen aankondigen. Om meteen na dat akkoord weer de knellingen van het FTK op tafel te gooien - wederom zonder met de werkelijk behaalde rendementen in de laatste 10 jaar rekening te houden -, was haar blijkbaar te gortig. Onnodig korten is niet nodig. Politiek grijp in want onze fondsen zijn wel degelijk gezond.

Tijd voor actie

Zij was overigens niet de enige: Bij het tv consumentenprogram-

ma Radar had maandag (23-09-19) al directeur Borgdorff van collega-fonds PFZW zich gemeld. In het verhaal over de negatieve rente gaf ook hij een duidelijk signaal af over de werkelijk behaalde rendementen. Die resultaten zijn vergelijkbaar met die van ABP.

Ook de oud-president van DNB, dr. Nout Wellink, de voorganger van Klaas Knot, pleit voor versoepeling van de rekenregels. Hij zei dat op 30 september jl. in het radioprogramma '1 op 1'. "Er kan een spanningsveld ontstaan tussen de rendementen die een lange periode heel goed zijn en wat de bestaande rekenregels opleveren die erg uitgaan van de rente alleen", luidt de opvatting van Wellink.

Dit is dan ook het moment om te kijken wat de verschillende politieke partijen gaan roepen. De groep die last heeft van de regels van het FTK is immers veel groter dan de gepensioneerden. Ik zou zeggen: Tijd voor actie. Zoek zo mogelijk uw politieke vrienden en kennissen op en laat u horen.

U weet het: U heeft de pensioenfondsen aan uw zijde. Zij immers geven aan dat zij met een oplossing kunnen komen die onnodig korten kan voorkomen. Zie ook ABR.NL

**PENSIOENFONDS
ZORG & WELZIJN**

Veel succes met uw acties, ik volg ze met belangstelling en zal in het verantwoordingsorgaan het bestuur scherp volgen bij hun acties. **Immers korten is niet nodig.**

Om aan te tonen dat ik het niet alleen verzin, hieronder de link naar twee wetenschappelijke maar zeker leesbare artikelen van de emeritus hoogleraren economie Frank den Butter en Bernard van Praag:

1. 'Baseer dekkingsgraad pensioenfonds op haalbaar beleggingsrendement' (Den Butter & Van Praag) <http://www.mejudice.nl/artikelen/detail/baseer-dekkingsgraad-pensioenfonds-op-haalbaar-beleggingsrendement>
2. 'Het pensioenakkoord verslechtert ons pensioenstelsel' (Van Praag) <https://esb.nu/esb/20055300/het-pensioenakkoord-verslechtert-ons-pensioenstelsel>

Ben Groen, lid verantwoordingsorgaan ABP, CCOOP (namens de ACOM)

Ledenraadsvergadering Regio Noord

Regio Noord belegt een ledenraadsvergadering op woensdag 13 november 2019

Locatie: Vliegbasis Leeuwarden MFR
Aanvang: 15.30 uur
Opgave: bij de regiosecretaris.

De agenda: bij de ingang van de MFR.

Aalmoezenier van de Koninklijke Landmacht b.d.

Ter nagedachtenis aan ACOM-lid en oud-aalmoezenier pater Clemens Crolla

.... 13

Oud-legeraalmoezenier Clemens Crolla is, meldt het Bisdom Roermond, zaterdag 14 september jl. in zijn woonplaats Huissen overleden. Crolla was 25 jaar brigade-aalmoezenier bij het korps Gele Rijders.

Foto Omroep Gelderland

Clemens Hubertus Maria Eulalie Crolla (Heerlen, 26 december 1936) werd op 3 april 1965 tot priester gewijd. Vijf jaar later volgde zijn benoeming tot legeraalmoezenier met als standplaats de Oranjekazerne in Arnhem.

Naast zijn werk als legeraalmoezenier was pater Crolla ook rector van het zorgcentrum H. Martinus in Huissen. Na zijn uitdiensttreding in 1991 bleef hij pastoraal actief en lid van zijn bond: de ACOM.

Akkefietje

Afgelopen april was de 83-jarige priester nog in het nieuws door een akkefietje in zorgcentrum Sancta Maria in Huissen waar hij woonde en actief was als zielzorger. Van de directie mocht Crolla, volgens een bericht in de regionale krant De Gelderlander (91-04-19), "voor het eerst in 33 jaar geen dienst leiden op Witte Donderdag en Goede Vrijdag". Dit ondanks aandringen van de overige bewoners van het verzorgingshuis van de RijnWaal Zorggroep.

"Ik voel me allerbelabberdst, dat mag u best weten. Ik ben heel

verdrietig", liet Crolla toen door de krant optekenen. Maar directeur Michel Hodes van de Zorggroep bleek niet te vermurwen. "Sancta Maria is een zorginstelling en geen kerkelijke instelling. Wij hebben kerken voor kerkdiensten. Daar zijn wij niet voor." "Dat doet zeer. Het doet mij pijn. En ook veel bewoners en mensen van buiten die onze diensten graag bijwonen", bracht Crolla daar nog tegenin. Maar directeur Hodes hield voet bij stuk.

Pater Clemens Crolla, aalmoezenier van de Koninklijke Landmacht b.d., werd op 21 september jl. in besloten kring gecremeerd.

Aftrap onderhandelingen over

Begin september zijn de centrales en de hoofdirecteur personeel Defensie (HDP) in overleg gegaan om de vergaderagenda voor het restant van 2019 aan te passen. Dit was noodzakelijk gegeven de afspraken die gemaakt zijn in het arbeidsvoorwaardenakkoord.

Er is afgesproken om op dinsdag 22 oktober een extra vergadering voor de Werkgroep Algemeen Personeelsbeleid uit te schrijven om op deze dag de algemene maatregelen van bestuur te bespreken.

In deze algemene maatregelen van bestuur staan de wijzigingen beschreven die naar aanleiding van het arbeidsvoorwaardenakkoord in de diverse regelgevingen dienen te worden doorgevoerd of te worden aangepast.

Reorganisatieprocessen DMO

Zoals vermeld in de vorige editie van ACOM-journaal (AJ#09-19, p. 6-7) is met het bereiken van het arbeidsvoorwaardenakkoord 2018-2020 besloten om het opgeschorte overleg te hervatten. Vanaf 9 september zijn de diverse werkgroepen weer bij elkaar gekomen om een grote diversiteit aan onderwerpen die gedurende het opschorten van de onderhandelingen en het arbeidsvoorwaardenoverleg waren blijven liggen te bespreken.

Op dinsdag 10 september stond, om te beginnen, de Werkgroep Reorganisaties (WG REO) op de agenda. De laatste vergadering van deze werkgroep dateerde van 19 december 2017. WG REO was dus ruim anderhalf jaar niet in vergadering bijeengekomen.

Zoals eerder vermeld hadden de Samenwerkende Centrales van Overheidspersoneel Defensie

(SCO-Def) het overleg met de Defensie Materieel Organisatie (DMO) opgeschort. Dit vanwege het niet juist doorlopen van reorganisatieprocessen bij DMO en met name de personele implementatie van het reorganisatieproces. De SCO-Def hadden een en ander ter agendering aangeboden aan de WG REO. Tijdens de vergadering werd door de directeur P&O DMO duidelijk aangegeven dat de directie P&O van de DMO het reorganisatieproces het afgelopen jaar niet optimaal heeft begeleid en dat ze (de directie P&O van de DMO) de regie op de reorganisatieprocessen moet terugpakken. Er werd duidelijk aangegeven dat aan de afgesproken processen en de daarbij overeengekomen regels strak de hand gehouden zal worden.

Daarbuiten is de directie P&O van de DMO op volle kracht aan het werk met het realiseren van een verbeterprogramma. Voor de SCO-Def waren er gerust op het voornoemde reorganisatieoverleg te hervatten door de toezegging om periodiek te overleggen over de voortgang van de genomen maatregelen. Maar ook de toezegging dat de verschillende directies erop gewezen zullen worden de P&O-processen te volgen, gaf vertrouwen.

Afspraken over (out)sourcing

Een ander langdurig punt van discussie met Defensie betreft het proces bij *sourcingstrajecten*. Kort gezegd het proces dat gevolgd

dient te worden bij het uitbesteden van werkzaamheden aan een externe (markt)partij. Hierover is in 2013 het Sociaal Statuut Uitbesteding (SSU) overeengekomen. In dit SSU is opgenomen onder welke voorwaarden werkzaamheden uitbesteed kunnen worden aan een externe (markt)partij.

Het SSU was tot 1 januari 2016 van kracht. Maar tijdens diverse vergaderingen, de WG REO in december 2017 en de Werkgroep Algemeen Personeelsbeleid (WG AP) van 16 februari 2018, is besloten dat het SSU niettemin als leidraad van denken zou blijven gelden tot er nieuwe afspraken zijn gemaakt. Dit laatste is, zo hebben de SCO-Def het afgelopen jaar diverse malen geconstateerd, niet goed gecommuniceerd binnen de Defensieorganisatie.

Bij diverse reorganisaties liepen de SCO-Def tegen de situatie aan dat er werd aangegeven dat het SSU was verlopen en er daarom geen afspraken gemaakt dienden te worden bij het *outsourcing* van werkzaamheden. Tijdens de vergadering is besloten dat Defensie zo spoedig mogelijk met een voorstel komt richting de WG AP om een technisch werkverband *sourcing* in te stellen. In dit technisch werkverband zullen de SCO-Def en Defensie nadere afspraken maken met betrekking tot *sourcing* en er is nogmaals bevestigd dat tot er nieuwe afspraken zijn gemaakt het SSU als leidraad van denken blijft gelden.

nieuw loongebouw Defensie

Instellen adviescommissie Chroom 6

Tijdens de vergadering van de Werkgroep Postactieven (WG PA) van 10 september 2019 is het instellen van een onafhankelijke adviescommissie Chroom 6 besproken. De staatssecretaris van Defensie heeft in een brief aan de Tweede Kamer aangegeven in overleg met de SCO-Def een onafhankelijke adviescommissie in te willen stellen. Die commissie moet gaan toezien op de toepassing van zowel de hardheidsclausule als de schrijnende gevallen in de fase bezwaar van de procedure zoals die wordt afgehandeld door het ABP.

Het advies van de commissie is zwaarwegend en afwijking daarvan dient stevig te zijn onderbouwd. Namens de CCOOP is hierbij aangegeven dat de SCO-Def doorgaans niet worden geïnformeerd via Kamerbrieven en dat sociale partners in dit overleg afspraken maken. Het voorstel dat nu voorligt in de vergadering wekt de suggestie dat de onafhankelijke adviescommissie wordt ingesteld door de gezamenlijke sociale partners waardoor haar onafhankelijkheid gewaarborgd zou zijn.

Normaal gesproken wordt het instellen van een onafhankelijke of een paritaire commissie afgestemd met de sociale partners, maar de staatssecretaris kan een commissie ook instellen zonder overleg met de centrales. Het voorliggende voorstel hinkt op beide gedachten. De staatssecretaris wil een commissie instellen en de bezetting bepalen en vervolgens mogen de centrales daarmee instemmen. Dat is niet de gebruikelijke manier waarop een onafhankelijke commissie wordt ingesteld. Als namelijk sociale partners gezamenlijk besluiten om een onafhankelijke commissie in te stellen is het te doen gebruikelijk dat zowel de werkgever als de SCO-Def een gelijk aantal kandidaten afvaardigen die vervolgens, indien van toepassing, gezamenlijk een voorzitter kunnen kiezen. Op grond van deze principiële bezwaren kan de CCOOP (ACOM) niet instemmen met dit voorstel tot instellen van deze "onafhankelijke"

commissie. Het gaat de CCOOP niet zozeer om de kandidaten maar het bezwaar is gelegen in het feit dat de commissie wordt ingesteld en de bezetting wordt bepaald door de staatssecretaris en dat haar onafhankelijkheid zou zijn geborgd doordat de centrales daarmee instemmen. Door Defensie wordt het besluit genomen om de adviescommissie een Defensiecommissie te laten zijn. Het voorstel tot het instellen van een onafhankelijke adviescommissie werd daarom ingetrokken.

Hondengeleiders

Tijdens de WG AP is nogmaals door de CCOOP de positie van de hondengeleiders onder de aandacht gebracht. Er zijn momenteel mogelijk situaties waarbij hondengeleiders voor de verzorging van de hun toegewezen diensthond structureel moeten overwerken. In het verleden waren deze uren standaard opgenomen in het reguliere rooster. Het structureel inroosteren van overwerk is niet conform afspraak. Wij hebben nogmaals aangegeven dat deze situatie niet wenselijk is en waar deze wordt toegepast dit onmiddellijk dient te worden beëindigd.

Nieuwe Duiktoelage

In vervolg op de Werkgroep Algemene Financiële Rechtspositie (VIG AFR) van 12 maart 2019 is tijdens de WG AFR van 19 september jl. voor de tweede maal het voorstel van Defensie besproken om te komen tot een nieuwe systematiek om de duiktoelage te berekenen. Het voorstel van Defensie behelst een systematiek die uitgaat van een vaste toelage per maand afhankelijk van de brevetering van de duiker. De huidige duiktoelage gaat uit van het aantal gedoken minuten en de hoogte van de toelage is ook afhankelijk van de diepte waarop wordt gedoken en de categorie waarin de militair is ingedeeld. Daarbuiten worden de bedragen verdubbeld als er wordt gedoken binnen de poolcirkel of in het tijdvak van 1 oktober tot en met 30 april in de gematigde luchtstreken. Volgens Defensie heeft de door haar voorgestelde nieuwe syste-

matiek de steun van de duikgemeenschap bij defensie. Defensie gaf ook aan defensie breed een norm aan oefenen, inzet en werken onder overdruk te gaan instellen waarmee de inzet van de duiker gemaximeerd wordt en een minimaal aantal minuten moet worden besteed aan zelfredzaamheid. We zouden daarbij denken dat een gemaximeerd aantal duikminuten inhoudt dat dit ook een maximale norm is. Defensie gaf echter aan dat schriftelijk door het bevoegd gezag toestemming gegeven kan worden om deze maximale norm te overschrijden.

Veel vragen

De nieuwe voorgestelde systematiek leverde van de kant van de SCO-Def veel vragen op. Vooral op het financiële vlak is onvoldoende duidelijk wat de gevolgen zijn voor de verschillende categorieën duikers. Onduidelijk is ook of er met de invoering van de nieuwe systematiek op het financiële vlak recht gedaan wordt aan de werkzaamheden die de verschillende categorieën duikers uitvoeren. Daarbuiten blijft het opmerkelijk dat er een maximale norm ingevoerd zal worden die als het bevoegd gezag dat nodig acht overschreden kan worden. De hele discussie was voor Defensie reden om het voorstel voorlopig terug te nemen om het verder te gaan uitwerken. Defensie gaf aan het onderwerp zo spoedig mogelijk in een volgende vergadering van de WG AFR opnieuw te willen behandelen. Wij houden u op de hoogte van deze ontwikkelingen.

Alle verslagen van de diverse werkgroepen kunt u vinden op de internetsite van de ACOM.

Majoor Marco Kroon

Marco Kroon werd in 2009 als eerste militair in de 21ste eeuw benoemd tot Ridder in de Militaire Willemsorde. De oudste en hoogste ridderorde die Nederland kent. De orde wordt verleend voor daden die getuigen van moed, beleid en trouw, - de kernwaarden van de Militaire Willemsorde.

Maar de medaille heeft een keerzijde. Sinds 2010 wordt Kroon verdacht van een aantal strafbare feiten, waaronder, het meest recent: Het uitdelen van een kopstoot aan een agent tijdens carnaval in Den Bosch. Alhoewel hij inhoudelijk niet kan ingaan op de lopende rechtszaak doet Kroon aan de keukentafel in zijn woonplaats Schijndel zijn verhaal aan ACOM Journaal.

Loopbaan

Marinus Johannes (Marco) Kroon begon zijn militaire carrière bij het Korps Mariniers, hier wordt hij onder andere naar Irak en Cambodja uitgezonden. Na 5 jaar bij het Korps Mariniers gediend te hebben maakt hij de overstap naar de Landmacht. Als groepscommandant bij het 17de Pantserinfanteriebataljon wordt hij 6 maanden naar Bosnië en Herzegovina uitgezonden. In 1998 begint hij bij het Korps Commando Troepen waarmee hij weer naar Bosnië en Herzegovina uitgezonden wordt. Na deze uitzending begint hij zijn opleiding tot officier aan de KMA in Breda. Als officier keert hij terug naar het 17de Pantserinfanteriebataljon als pelotonscommandant.

In 2004 keert Kroon weer terug bij het Korps Commando Troepen en wordt hij direct uitgezonden naar Irak en Afghanistan (2005, 2006, 2007). Voor zijn daden tijdens de uitzending in 2006, zes acties, wordt hij onderscheiden met de Militaire Willemsorde MWO). Onder andere tijdens een vuurgevecht weet Kroon samen met zijn Forward Air controller en met gevaar voor eigen leven luchtsteun aan te vragen en loodst daarbij de Amerikaanse gevechtsvliegtuigen naar hun doel. Later weet hij vanuit een quala¹ diverse nachtelijke aanvallen van Talibanstrijders af te slaan. De daaropvolgende dag ziet Kroon erop toe dat de gewonde

Talibanstrijders verzorgd worden en de gedode strijders toegedekt worden. Toenmalig koningin Beatrix zei bij de ridderslag van Kroon onder meer: "Hij krijgt deze onderscheiding niet voor één enkele actie, maar voor zijn optreden als leider, als militair en als mens tijdens de hele missie."

'From hero to zero'

Na zijn terugkeer naar Nederland in 2008 opent Kroon een kroeg in Den Bosch onder de naam 'Vinny's'. Vinny's wordt later het middelpunt in een groot onderzoek van het Openbaar Ministerie naar drugs- en wapenhandel. De majoor wordt inzake drugs op alle fronten vrijgesproken.

In 2017 rapporteert Kroon vertrouwelijk aan Defensie dat hij in Afghanistan ontvoerd is en verkracht. Na zijn ontsnapping spoorde hij zijn ontvoerder/verkrachter op en schoot de man dood. In 2018 komt hij door een lek op hoger niveau noodgedwongen zelf naar buiten met het verhaal.

Marco Kroon: "Op dat moment is het oorlog en oorlog win je niet met koorknaapjes. In 2017 is Defensie helaas zelf al met het verhaal van de ontvoering naar het OM gegaan hoewel ik vond en vind dat het OM hier niets mee te maken heeft. Ik was en ben nog steeds overtuigd dat het een militaire operatie was, een militaire keuze van een commandant in het veld. Ik had het overigens anders op willen lossen, ik had de ontvoerder niet neer willen schieten maar ik had hem willen aanhouden en overdragen om een groter netwerk bloot te leggen. Helaas verliep het anders. Mijn keuze was toen om te zwijgen en het later ooit te melden. Mijn keuze blijkt nu de juiste te zijn geweest. De missie heeft nog een lange tijd kunnen draaien. Ik ben er zeker

niet trots op dat ik iemand op deze wijze neer heb moeten schieten, ik zie het nog dagelijks voor me, maar het was oorlog. Mensen veroordelen me omdat ik in 2007 iemand heb neergeschoten. Vreemd. Het jaar daarvoor, in 2006, ontvingen we er de Willemsorde voor."

"Ikzelf heb mijn verhaal nooit buiten de veilige muren van Defensie willen brengen maar nadat bepaalde personen het verhaal toch buiten defensiekringen hebben gebracht, werd ik uiteindelijk gedwongen mijn eigen verhaal te doen. De hardnekkige ontkenning over mijn detentie, de verhalen dat ik PTSS zou hebben, en het slopen van mijn imago en geloofwaardigheid door anonieme 'collega's' in de media hebben mij doen besluiten om mijn zijde van het verhaal in boekvorm naar buiten te brengen. Zoals eerder gezegd, heb ik dit nooit gewild, deels uit schaamte, maar hoofdzakelijk omdat de operatie hierdoor misschien gevaar zou lopen. Daarom heb ik het juist tien jaar voor me gehouden. En ook nu heb ik uit loyaliteit naar Defensie en voor de veiligheid van mijn collega's, de inhoud van het boek voor publicatie door de diensten eerst laten checken op staatsgeheime informatie.

In mijn boek, waarvan groot deel van de opbrengst naar mijn stichting gaat, heb ik tevens mijn emoties van me afgeschreven en verteld hoe het echt is gegaan. 'Kroongetuige' was binnen no time 12.000 keer verkocht, - voor Nederlandse begrippen geweldig,

¹ Algemene benaming in Afghanistan voor 'woning'.

'Onschuldig tot het tegendeel is bewezen'

'hero in Afghanistan, zero in eigen land'

maar het zijn helaas toch maar 12.000 van de 17 miljoen mensen die mijn zijde van het verhaal hebben gehoord. Voor mijn eigen verwerking zou het geweldig zijn als het er nog veel meer worden."

Media

"Omdat ik de eerste Ridder Militaire Willemsorde was sinds 1955 moest ik in het eerste jaar na mijn onderscheiding het boegbeeld van Defensie worden en als zodanig naar buiten treden. Uiteindelijk kom je hier niet meer onderuit maar ik heb er nooit voor gekozen om zo vaak in de media te verschijnen. In de afgelopen jaren ben ik drie keer voor mezelf naar de media gegaan omdat ik van mening was dat mijn integriteit wel heel erg in het gedrang kwam. Vorig jaar met mijn verhaal in het AD, bij Pauw en dit jaar bij Beau (van Erven Dorens). Alle andere keren deed ik dat op verzoek of in belang van Defensie of waren het de media die over mij schreven."

Na jaren van eenzijdige en insinuerende berichtgeving in de media zijn de effecten op zijn privéleven duidelijk merkbaar. "Mijn gezin, mijn ouders worden ook constant in dit traject meegezogen en dat vind ik ontzettend pijnlijk. Mensen beseffen niet welke uitwerking bepaalde aannames, insinuaties of manieren van schrijven hebben. Het is pijnlijk dat deze uitingen door vele lezers voor waarheid aan worden genomen terwijl ze niet waar zijn. Er is nu bijvoorbeeld in de krant te lezen dat ik tijdens carnaval een kopstoot aan een agent heb gegeven terwijl de rechter hier nog over moet oordelen. Ik word door de optelsom aan jarenlange aannames en foutieve uitingen over mij in de media al veroordeeld en dit heeft een enorme impact op mij en mijn gezin. Het lastige is dat deze eenzijdige uitingen vaak niet vanuit mijn kant belicht kunnen worden omdat er staatsgeheimen op het spel staan of dat de zaak onder de rechter is. Het lijkt wel of de persoon Marco Kroon moet en zal passen in het plaatje van 'foute jongen'. En geloof me, ik ben een compleet ander persoon als dat men schrijft of denkt.

Wat mij ook ontzettend heeft geraakt is dat ik straks door dit onterechte 'brandmerk' ook niet bij de grote herdenkingen rondom 75 jaar vrijheid word uitgenodigd. Neem de bevrijding van Den Bosch. Mijn opa was een Britse militair en heeft in de Tweede Wereldoorlog meegevochten tijdens de bevrijding van Den Bosch. Hier ben ik natuurlijk ontzettend trots op en ik keek er al jaren naar uit om bij deze herdenking aanwezig te zijn. Mijn opa heeft alles gegeven bij de bevrijding van Den Bosch en nu mag ik niet bij de herdenking zijn door aannames in de media." Ondanks alle negatieve publiciteit eromheen ziet Marco Kroon toch ook de positieve zaken die de Willemsorde hem gebracht heeft. "Als je me 3 of 4 jaar geleden had gevraagd of ik de Willemsorde nog zou willen hebben had ik hartgrondig 'nee' gezegd. Maar alle ellende die het voor mij persoonlijk heeft gebracht is snel vergeten door wat ik voor anderen heb kunnen betekenen. Door de Willemsorde heb ik deuren kunnen openen waar deze voor anderen gesloten bleven. Het uitdragen van de kernwaarden van de Willemsorde, de kernwaarden van de Landmacht en het begeleiden van jongens en meiden met PTSS. Dat zie ik nu als mijn taak, zowel binnen als buiten Defensie."

Stichting H.E.A.R.T.

Vorig jaar richtte majoor Kroon samen met twee dienstmaten, Robert Mikhout en Colin Bal, de stichting H.E.A.R.T. op (*His/Her Energy Always Remains Tangible*). H.E.A.R.T. is een stichting voor gezinnen die een dierbare hebben verloren tijdens zijn of haar werk bij Defensie en andere hulpdiensten. De stichting van Kroon c.s. wil deze gezinnen en nabestaanden ondersteunen. Financiële steun maar ook mentaal. Zo organiseert H.E.A.R.T. dagjes uit, waarbij de ouder kan ontspannen en de kinderen bijvoorbeeld een dagje mee naar een brandweerkazerne gaan.

Kroon nam dit initiatief omdat hij vindt dat hij geen goede vader heeft kunnen zijn voor zijn zoons.

"Ik was er nooit, oefening en missie stonden op één. Hierdoor heb ik mijn jongens niet kunnen geven waar ze recht op hadden. Maar dat was een keuze. Nu zie ik om mij heen mensen wegvallen die er niet voor hebben gekozen. Agenten, militairen, brandweermannen die er niet voor hun gezin kunnen zijn doordat ze bijvoorbeeld zwaar gehandicapt zijn geraakt of overleden zijn. Met stichting H.E.A.R.T wil ik deze lege plek een beetje opvullen. De stichting moet een soort van vaderfiguur zijn bijvoorbeeld door het kinderfeestje betalen, omdat papa er niet meer is en mama van een uitkering moet leven. We willen met hele simpele middelen en persoonlijke aandacht de kwaliteit van leven voor deze mensen verbeteren."

Meer weten over H.E.A.R.T.? www.stichtingheart.nl

Verloting

Wij verloten onder de ACOM-leden 3 boeken van Marco Kroon te weten:

- **Leiderschap onder vuur,**
- **Danger close**
- **en Kroongetuige.**

Ben je lid van de ACOM en wil je één van deze boeken winnen? Mail dan naar info@acom.nl onder vermelding van je naam, registratienummer en voor welk boek je mee wilt loten.

Reageren kan tot 21 oktober, de winnaars worden in het volgende nummer van ACOM Journaal (AJ#11-19) bekendgemaakt.

Kanttekening ACOM

De opvattingen en uitspraken in dit interview geven niet (zonder meer) de opvattingen, overtuiging en houding van de ACOM de Bond van Defensiepersoneel weer, over de onderwerpen en thema's die besproken werden.

Wij vinden het echter van belang dat 'de werkvloer' (het Defensiepersoneel, ACOM-leden in het bijzonder), kennis neemt van het verhaal, verteld vanuit het gezichtspunt van de geïnterviewde.

Van Iersel 25 jaar bijzonder 'Vraagstukken Geestelijke

“Een kwart eeuw is een heel lange tijd voor een bijzondere leerstoel”; beaamt de betrokken hoogleraar, prof. dr. Fred van Iersel. In de meeste gevallen loopt namelijk de ‘houdbaarheid’ van zo’n professoraat na een periode van 5 of 10 jaar ten einde. Maar in het geval van de leerstoel Vraagstukken Geestelijke Verzorging bij de Krijgsmacht aan de Theologische Faculteit van Tilburg University, is er wellicht sprake van een unieke uitzondering.

Met de instelling van een bijzondere leerstoel beoogt men het in gang zetten en houden van innoverende ontwikkelingen op een bepaald vakgebied. Als dat doel is bereikt houdt de leerstoel doorgaans op te bestaan. Maar in het geval van de leerstoel ‘Vraagstukken Geestelijke Verzorging bij de Krijgsmacht’, ligt dit anders omdat “de krijgsmacht en ook de geestelijke verzorging voortdurend in verandering zijn. De leerstoel blijft dus haar relevantie behouden”, legt Van Iersel uit.

Thema’s ter ontplooiing GV

In het programma dat de bijzonder hoogleraar elke 5 jaar dient voor te leggen aan zijn raad van toezicht zijn de afgelopen jaren tal van thema’s aan de orde gekomen die te maken met de verdere ontplooiing van de geestelijke verzorging. Thema’s als leiderschap, militaire ethiek, religie en geweld (naar aanleiding van 9/11) of de relatie tussen geestelijke verzorging (GV) en (kerkelijk) pastoraat. Thema’s die ‘vertaald’ werden in (promotie)onderzoek en in belangrijke mate bijdroegen aan het “relevant houden” van de bijzondere leerstoel sinds zijn instelling in 1994.

Het initiatief daartoe werd genomen door de toenmalige bisschop van het Bisdom Rotterdam en militair ordinarius Philippe Bär¹. De legerbisschop achtte de tijd rijp voor een ‘eigen’ leerstoel voor de GV in de krijgsmacht zeker na de instelling twee jaar ervoor van een bijzondere leerstoel voor de GV in de gezondheidszorg.

De gepromoveerd theoloog Fred van Iersel², ferm ‘geworteld’ in de christelijke oecumenische vredesbeweging en het kerkelijk milieu, bleek een geschikte kandidaat.

“Ik ben eigenlijk altijd op de een of andere manier verbonden geweest met de christelijke oecumenische vredesbeweging. Het is een heel interessant domein om je mee te verhouden. Ik geloof namelijk dat de geestelijke verzorging bij de krijgsmacht het meeste

belang heeft bij een stakeholder-benadering. Dat betekent dat je vanuit de geestelijke verzorging zowel met de kerk als met relevante secties van de maatschappij, de politiek maar ook met ngo’s als de vredesbeweging in gesprek moet zijn en blijven over wat je vak inhoudt.”

Meer aandacht voor ethische thema’s

Bij zijn inauguratie, 25 jaar geleden, benadrukte de kersverse bijzonder hoogleraar de noodzaak voor geestelijk verzorgers om meer aandacht te hebben voor ethische thema’s en dilemma’s waarmee het beroep van militair gepaard gaat. Het is de taak van geestelijk verzorgers om militairen “een levensbeschouwelijk perspectief op zinvragen” te bieden.

Een bijzondere leerstoel moet gefinancierd, gesponsord worden. Voor het (structureel) financieel onderhouden van het professoraat is gekozen voor een bijzondere constructie. Daarbij wordt gebruik gemaakt van de formatieruimte waarover de dienst Rooms-Katholieke Geestelijke Verzorging (RKGV) beschikt bij Defensie.

Naast deeltijdhoogleraar is Van Iersel voor de rest van zijn werktijd theologisch adviseur van de RKGV. “25 jaar geleden”, licht hij toe, “was het nog even anders want toen had het militair ordinariaat nog een diocesaan pastoraal dienstencentrum met een militair pastoraal centrumweg. Daar was ik in 1994, toen de leerstoel werd ingesteld, ondergebracht als wetenschappelijk medewerker. Vandaaruit was ik 1 dag in de week in Tilburg actief als hoogleraar.”

In de loop der tijd is dat ingrijpend veranderd. Van Iersel steekt nu het overgrote deel van zijn (werk)tijd in zijn activiteiten als bijzonder hoogleraar.

Betrokkenheid ACOM bij leerstoel

Aan het financieel overeind houden van de

¹ Bisschop Bär (Menado/Manado, Nederlands-Indië, 29 juli 1928) was van 19 oktober 1983 tot 13 maart 1993, bisschop van het Bisdom Rotterdam en militair ordinarius (legerbisschop).

² Van Iersel promoveerde in 1993, samen met Marijke Spanjersberg, aan de Katholieke Universiteit Nijmegen op het proefschrift ‘Vrede leren in de kerk’, met als onderwerp de polarisatie die de kerken meemaakten als gevolg van het vredesactivisme.

hoogleraar Verzorging Krijgsmacht'

bijzondere leerstoel 'Vraagstukken Geestelijke Verzorging bij de Krijgsmacht', draagt ook de ACOM de Bond van Defensiepersoneel bij. Met name voor wat betreft de bekostiging van publicaties van wetenschappelijk onderzoek vanwege de leerstoel. "Dat is de financiële kant van de zaak maar de ACOM is ook inhoudelijk betrokken bij de leerstoel. En wel op twee manieren. De ACOM is de officiële vertegenwoordiger van lekenapostolaat Apostolat Militaire International (AMI) in Nederland en dan gaat het om de verbinding tussen het militaire beroep en het christelijk geloof. Voor een identiteitsgebonden vakbond is dat heel belangrijk en daarom hoort het ook bij de ACOM thuis. Ik ondersteun AMI actief, - zowel als adviseur als hoogleraar. Ik ben bovendien voor de ACOM in Nederland adviseur ethiek. Dat was eigenlijk een aantal jaren geleden actiever dan nu."

Hoe komt dat? Zijn de ethische vraagstukken minder prangend, minder indringend vandaag de dag?

"Nee dat is zeker niet het geval. Na de val van Srebrenica was de aandacht daarvoor veel sterker omdat in het rapport van Jos van Kemenade³ onder meer stond dat Nederlandse militairen onvoldoende voorbereid waren op morele dilemma's in de krijgsmacht in het kader van vredesoperaties. Dit probleem stond in die tijd prominent op de politieke agenda. Tegenwoordig is dat minder het geval. Het is nu ook goed gebruikt geworden bij Defensie om aan ethiek aandacht te besteden en vandaar dat het ook bij de ACOM nu minder in de focus ligt."

Vergroeid met 'zijn' leerstoel

Fred van Iersel is net begonnen aan zijn zesde termijn als bijzonder hoogleraar, - een termijn die hij evenwel niet vol zal maken want

de 'emeritaatsdatum' van 1 november 2020 komt met grote onverbiddelijkheid nabij. "Ik bereik dan ook de AOW-leeftijd waarop ik afvloei" stelt Van Iersel gelaten vast. "Maar ik behoud dan wel nog promotierecht. Promovendi kunnen dan nog 5 jaar na die datum bij mij promoveren."

"Ik kan mezelf niet zo goed een bestaan voorstellen zonder dat ik deze leerstoel vervul. Ik ben er een beetje mee vergroeid. Ik snap natuurlijk wel, van een afstand gezien, dat het niet mijn eigen leerstoel is maar als je het zo lang doet dan ga je er een beetje mee vereenzelvigen. Ik heb dus best wel moeite om ermee te stoppen. Laat ik het zo zeggen: Ik ben er wel rouwig om maar niet pessimistisch, - er komen best wel nieuwe dingen op mijn pad die met ethiek en zaken daaromheen te maken hebben."

Bestaat over een periode van nog eens 25 jaar deze bijzondere leerstoel nog?

"Dat is een termijn die ik niet goed kan overzien. Maar ik denk

dat hij de komende tien jaar zeker nog wel blijft bestaan omdat de manier van opereren van krijgsmachten totaal verandert. Denk aan hybride oorlogvoering, cyber war e.d. Aan ethische thema's geen gebrek. Daarnaast opereert de krijgsmacht in steeds kleinere eenheden waardoor de presentie van de geestelijke verzorging onder druk zal komen te staan de komende tien jaar. Er moet dan ook meer worden nagedacht over methodes om militairen te begeleiden op kleinere schaal of zelfs op puur individuele basis. Nieuwe methodes die aansluiten bij de professionaliteit van militairen op dat moment. Ik denk dat er voor mijn opvolger nog een heleboel is te doen." Wie mij gaat opvolgen is overigens nog niet bekend. In oktober komt de raad van toezicht op de leerstoel bijeen en dan wordt waarschijnlijk de procedure ingezet waarbij mensen kunnen solliciteren."

Jubileumsymposium 'Vredeseducatie en militair handelen'

Ter gelegenheid van het 25-jarig bestaan van de bijzondere leerstoel wordt op 30 oktober a.s. een jubileumsymposium georganiseerd met als thema: Vredeseducatie en militair handelen – de noodzaak van een bezielde krijgsmacht.

Met o.m. hoogtepunten "uit de praktijk van onderzoek en onderwijs vanuit de bijzondere leerstoel."

Op het symposium komen de volgende vier vragen aan de orde:

- Welke ethische vragen genereert de Nederlandse krijgsmacht heden ten dage,
- Hoe kan educatie op het terrein van vrede en de krijgsmacht er uit zien,
- Wat is de rol van de geestelijke verzorging op het terrein van ethiek,
- Hoe kan de inhoud van de bijdrage van geestelijke verzorging aan vredesethiek en militaire ethiek er uit zien.

Deelname is kosteloos. Aanmelding: <https://tiu.nu/jubsym30okt2019>
Voor informatie (+31) 13 466 3800 of
per mail: bureautst@tilburguniversity.edu

³ Op 28 september 1998 presenteerde dr. Jos van Kemenade zijn rapport 'Omtrent Srebrenica', over het beruchte 'Srebrenica-fotorolletje' met daarop oorlogsmisdaden begaan door de Serviërs. Wat er precies met het rolletje is gebeurd bij het ontwikkelen is nog altijd in nevelen gehuld.

Uw hypotheek, onze zorg!

DFD is al 25 jaar dé specialist op het gebied van verzekeringen en onafhankelijk hypotheekadvies voor (ex-)militairen en hun gezinsleden. U wilt verhuizen of droomt van een eigen huis. Wordt het kopen of past huren beter bij u? Wat zijn uw mogelijkheden? Of u nu voor het eerst een woning koopt, verbouwt, of u verhuist naar een nieuwe woning. DFD biedt u het beste advies en de hypotheek die bij u past. Wenst u advies of bent u geïnteresseerd? Neem dan contact op voor meer informatie.

DFD biedt u zorgeloos woongenot en voordeel door:

- ✓ Expertise en zorg;
- ✓ Ook hypotheek voor militairen met een FPS fase-1 en -2 contract;
- ✓ Echt onafhankelijk en persoonlijk advies door de DFD-regioadviseur;
- ✓ Duidelijkheid en transparantie, u weet hoeveel en waarvoor u betaalt;
- ✓ Maximale zekerheid, ook voor de toekomst;
- ✓ De optimale hypotheek met de scherpste tarieven.

Verhuisplannen...?

Bij DFD bent u verzekerd van maatwerk.

Afwijzing ontslagaanvraag militair wegens uitzending

In de rechtspositieregeling van de militair-ambtenaar staat beschreven dat - in het geval de militair zelf ontslag wenst te nemen - hij of zij daartoe een ontslagaanvraag (rekest) bij het bevoegd gezag kan indienen.

Vaak wordt het ontslagrekest door Defensie ingewilligd, maar in een enkel geval niet, bijvoorbeeld als de militair voor uitzending naar het buitenland is aangewezen. Maar is dit wel onder alle omstandigheden terecht? Daarover gaat dit artikel.

Deelname aan een inzet buiten Nederland (uitzending)

Het betrokken ACOM-lid wenste zijn loopbaan bij de politie te vervolgen en had daartoe gesolliciteerd op een functie bij de Dienst Speciale Interventies (DSI). Echter gedurende het intensieve selectieproces werd betrokkenen door Defensie aangewezen voor deelname aan een buitenlandse missie (uitzending) en aan de voorbereiding deel te nemen (operationele dienverplichting).

Ontslagverzoek afgewezen

Nadat hij had vernomen dat hij bij de politie zou worden aangenomen, diende het lid een ontslagverzoek in bij de commandant die echter de ontslagaanvraag afwees, omdat de beoogde ontslagdatum viel in het tijdvak dat inzet buiten Nederland zal plaatsvinden. Rekestrant diende immers op uitzending te gaan, waartoe al door Defensie voorbereidingen waren getroffen. Deze afwijzingsgrond is neergelegd in artikel 12m, aanhef, sub c van de Militaire Ambtenarenwet 1931 (MAW 1931).

Voorlopige voorziening

Betrokkene kon zich niet met de afwijzing van zijn ontslagaanvraag verenigen en maakte daartegen bezwaar. Daarnaast verzocht hij bij de bestuursrechter om een zogenoemde 'voorlopige voorziening': Een bestuursrechtelijk kort geding met als doel het afwijzingsbesluit voorlopig te 'bevriezen' zodat de weg naar de baan bij de politie openstaat.

Standpunt van rekestrant

Ten overstaan van de rechtbank Den Haag hebben wij het standpunt van betrokkene bepleit en toegelicht. De verkorte, speciale DSI-opleiding (bedoeld voor oud-militairen) zal op korte termijn (begin oktober 2019) vooralsnog voor het laatst in deze vorm van start gaan, waarna deze opleiding zal worden geëvalueerd. Het is dus onzeker of een dergelijke opleiding opnieuw voor militairen

zal worden opgestart. De start van deze DSI-opleiding loopt nagenoeg gelijk met de start van de uitzending. Er was dus sprake van een zogeheten 'spoedeisend belang' van de rekestrant.

Verder waren er een aantal collega's die zich op schrift bereid hadden getoond om de plaats van betrokkene in te nemen. Deze collega's beschikten over dezelfde ervaring en vaardigheden als het ACOM-lid. De commandant had nagelaten te onderzoeken of vervanging - weliswaar op korte termijn - kon worden geregeld. Daarnaast betrof het niet relatief algemene missie.

Tenslotte deed de rekestrant een beroep op het recht op vrije arbeidskeuze, dus om zelf te bepalen wat voor werkzaamheden hij uitvoert, bij wie en op welke wijze.

Standpunt van Defensie

Defensie stelde zich allereerst op het standpunt dat de uitzendfunctie, waarvoor rekestrant was aangewezen, een specialistisch karakter heeft. Betrokkene is uitermate geschikt om de uitzendfunctie ten tijde van de missie - waartoe Nederland zich heeft verbonden - te vervullen.

Verder stelde Defensie dat zij zich niet tot het uiterste hoeft in te spannen om alternatieve kandidaten voor de uitzending te zoeken. Een andere militair voor de uitzendfunctie aanwijzen zou overigens betekenen dat er elders in de defensieorganisatie een 'gat' wordt getrokken, terwijl al sprake is van 'onderbezetting'.

Ook stelt Defensie dat betrokkene in een laat stadium zijn ontslagaanvraag heeft ingediend en al geruime tijd wist dat hij op uitzending zal gaan en dat hij al enige maanden deel uitmaakt van het voorbereidingstraject. Na de aanwijzing om op uitzending te gaan - in februari 2019 - had betrokkene daartegen geen bezwaar gemaakt. Defensie is - kort gezegd - van mening dat het dienstbelang dient te prevaleren boven het persoonlijk belang van de rekestrant, waarbij Defensie oppert dat hij na de uitzending gewoon de reguliere opleiding kan volgen.

Het oordeel van de rechtbank

De bestuursrechter van de rechtbank Den Haag ('voorzieningenrechter') boog zich over de kwestie en oordeelde dat de staatssecretaris van Defensie (hierna: 'de staatssecretaris') in redelijkheid van haar bevoegdheid gebruik mocht maken om de ontslaaanvraag af te wijzen.

De bestuursrechter overwoog als volgt:

- Klager had enkel zijn direct leidinggevende geïnformeerd dat hij bij de politie deelnam aan een selectieprocedure en wellicht zou worden aangenomen en toegelaten tot de verkorte DSI-opleiding (start: begin oktober 2019). Hij had echter nagelaten ook zijn loopbaanbegeleider te informeren. Hierdoor was de leiding van de missie niet op de hoogte van zijn sollicitatie bij de politie en de kans dat hij de dienst verlaat;
- Bij besluit van februari 2019 werd de betrokkene aangewezen voor deelname aan de missie. Daartegen had hij echter geen bezwaar gemaakt. In juni 2019 werd hij bij de politie aangenomen en stond het licht op groen om de DSI-opleiding te volgen. In dezelfde maand verzoekt betrokkene om ontslag, terwijl de missie medio september 2019 van start zal gaan. Door geen bezwaar te maken tegen het besluit tot uitzending en pas na de aanname bij de politie het ontslagverzoek in te dienen, was de staatssecretaris in haar planning en voorbereiding van de missie in het nadeel gebracht. Er resteerde voor Defensie onvoldoende tijd om geschikte vervanging te regelen;
- Er is sprake van onderbezetting bij Defensie. Indien een vervanger voor rekestrant wordt aangewezen, dan zal er elders in de defensieorganisatie een 'gat' ontstaan;
- Het is goed mogelijk dat in de nabije toekomst dezelfde verkorte DSI-opleiding start of dat ons lid deelneemt aan de reguliere politieopleiding;
- Het recht op vrije keuze van arbeid moet wijken voor de bijzondere positie van een uitzending c.q. buitenlandse missie binnen de krijgsmacht.

Samenvattend gezegd

Feitelijk zegt de bestuursrechter dat klager intern de verkeerde personen over zijn sollicitatie bij de politie op de hoogte had gesteld. Het is dus van belang om te allen tijde in een vroeg stadium in elk geval de loopbaanbegeleider nadrukkelijk schriftelijk over de externe sollicitatie te informeren. Daarnaast kunt u zelf collega's polsen of de bereidheid bestaat uw plek over te nemen om – tegelijkertijd – bij de loopbaanbegeleider aan te dringen op het doen van deugdelijk onderzoek naar een plaatsvervanger.

Advies: Altijd bezwaar maken

Verder is van belang dat tegen het aanwijzingsbesluit om op missie te gaan, binnen zes weken schriftelijk bezwaar wordt gemaakt. Ook al is op dat moment nog geen beslissing gevallen over de sollicitatie en toelating tot de beroepsopleiding. Formeel kan bezwaar worden gemaakt. Later kunnen dan de inhoudelijke bezwaargronden worden ingediend. Zo kan later door Defensie niet gezegd worden dat u niet tegen de aanwijzing voor de missie hebt geageerd en de zaken op zijn beloop hebt gelaten.

Indien het een unieke, speciale verkorte opleiding betreft, is het zaak dit nadrukkelijk bij de bestuursrechter voor het voetlicht te brengen en – indien mogelijk – documentatie en schriftelijke verklaringen van opleiders en contactpersonen in te brengen. Het hebben van een spoedeisend belang is hierdoor beter onderbouwd.

Tenslotte

Veel zaken binnen de sector Defensie draaien om een belangenafweging, zo ook de bovenbeschreven kwestie: het organisatiebelang (dienstbelang) versus het individuele, persoonlijke belang. Artikel 12m MAW 1931 is een zogeheten 'kan-bepaling'. Dit betekent dat de ontslaaanvraag van de militair-ambtenaar op de in dit artikel genoemde afwijzingsgronden door de staatssecretaris kan worden afgewezen. De staatssecretaris is niet verplicht om een ontslaaanvraag af te wijzen als een afwijzingsgrond – bijvoorbeeld aangewezen zijn voor inzet buiten Nederland (uitzending) – zich voordoet.

De staatssecretaris heeft een zogenoemde 'discretionaire bevoegdheid' om een ontslaaanvraag af- of toe te wijzen. De staatssecretaris heeft hierdoor een zekere beleidsvrijheid. Dit brengt wel met zich mee dat er een deugdelijke, volledige belangenafweging moet plaatsvinden en dat het (afwijzend) besluit goed moet zijn gemotiveerd.

De bestuursrechter kan het afwijzend besluit ten volle op rechtmatigheid toetsen. Indien u vindt dat uw belangen door Defensie in onvoldoende mate in de besluitvorming zijn meegewogen, dan bestaat er een reële kans dat de bestuursrechter een streep zet door het besluit wegens strijd met het zorgvuldigheidsbeginsel en het verbod van willekeur: het onredelijk gebruik maken van de bevoegdheid tot afwijzing.

Indien u vragen hebt over (afwijzende) besluiten of daartegen wenst op te komen, neem dan contact op met de Juridische Dienst van de ACOM, telefonisch via 033-4953020 of per e-mail via info@acom.nl.

Herdenkingen Nationaal Indië-monument Roermond en Waalre

Los van de vele herdenkingen ter gelegenheid van '75 jaar bevrijding' vinden er ook dit jaar de jaarlijkse herdenkingen plaats, die verwijzen naar de slachtoffers van de inzet van de krijgsmacht als gevolg van besluiten van de Nederlandse overheid.

Op zaterdag 7 september werd in het Nationaal Herdenkingspark Roermond, bij Kasteeltje Hattem te Roermond, voor de 32e keer de herdenking bij het Nationaal Indië-monument gehouden. Tijdens deze herdenking worden de Nederlandse militairen herdacht die in de periode 1945-1962 het leven lieten in voormalig Nederlands-Indië en Nederlands Nieuw-Guinea.

Daarnaast wordt ook de gemeenschappelijke erkenning, de waardering en het respect voor de inzet van militairen tijdens (vredes) missies na de Tweede Wereldoorlog onderstreept en wordt er stil gestaan bij de daarbij gebrachte offers.

Veteraan 'bijzondere burger'

Naast de 'ceremoniële' speeches sprak de heer R. van Zutphen, Nationale ombudsman en Vetera-

nenombudsman. Hij pleitte ervoor veteranen te benoemen als 'bijzondere burgers' naar Canadees model. Daarenboven daagde hij gezagsdragers van onder meer rijk en gemeenten (WMO¹-uitvoering) uit om als teken van waardering en respect niet de gemakkelijke weg te bewandelen waardoor niet aan hulpvragen van veteranen op grond van regelgeving wordt voldaan. De veteranenombudsman meende dat eerder causaal verband en noodzaak van de steunvraag leidend dienen te zijn, ook al wordt daarvoor inventiviteit gevraagd.

Door vertegenwoordigers van veteranenorganisaties, overheden, burgerlijke- en militaire autoriteiten werden o.a. kransen gelegd bij het Nationaal Indië-monument, bij het Monument voor Vredesoperaties, bij het 'Verbindend Monument' en bij het monument voor Burger-

slachtoffers. Leerlingen van groep 8 van basisschool 't Kempke uit Sint Odiliënberg-Herkenbosch waren behulpzaam bij het leggen van enkele kransen. Zo worden de basisschoolleerlingen al op jonge leeftijd betrokken bij deze herdenkingen.

Tijdens de minuut stilte voerde een formatie van vier F-16 straaljagers van de Koninklijke Luchtmacht een *flypast* uit in de zogenoemde 'missing man formation'.

De volgende herdenking bij het Nationaal Indië-monument Roermond zal plaatsvinden op zaterdag 5 september 2020.

¹ WMO: Wet maatschappelijke ondersteuning.

herdenking Waalre van Brabantse gesneuvelde militairen en verzetsstrijders

Op woensdag 11 september 2019 vond voor de 75ste maal de provinciale herdenking, georganiseerd door de Stichting Herdenking Brabants Gesneuvelden, van Brabantse gesneuvelde militairen en verzetsstrijders plaats in Waalre.

Bij de herdenking worden alle Brabanders herdacht, die hun leven hebben gegeven voor het vaderland:

- zowel als militair of als verzetsstrijder, in de oorlog van 1940 – 1945
- voor herstel van orde en vrede in het voormalig Nederlands Oost-Indië
- voor de verdediging van Nederlands Nieuw-Guinea
- bij militair optreden van de Verenigde Naties in Noord-Korea
- en bij acties in het verband van de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie
- en in het kader van recente vredesmissies van de Verenigde Naties of Europese Unie.

Thema

Het thema dit jaar was 'Herdenken krijgt een gezicht'. Het thema is gebaseerd op het initiatief van het Brabants Historisch Informatie Centrum (BHIC) om foto's en verhalen op te halen van alle Brabantse gesneuvelden en die verhalen te bundelen en te digitaliseren.

Gastspreker dit jaar was (de meer als zanger bekende) Guus Meeuwis. Hij ging in op het gedurende lange tijd in de familie onbekende verhaal van zijn grootvader, voor wie de oorlog in 1940 begon als dienstplichtig sergeant. Immers opa had zijn dagboek tot zijn overlijden voor zijn naasten verborgen gehouden. Door de dan onbekende ervaringen kon de familie ook niet omgaan (met de kennis van toen)

met het gedrag van grootvader.

Na afloop van de herdenking in de kerk gingen de aanwezigen, onder de klanken van de beiaard, die in 1950 speciaal voor deze herdenking werd aangeschaft, in stille stoet via de Markt naar het provinciaal gedenktentimonument, het 'Oude Willibrorduskerkje', waar de kranslegging en het defilé langs het graf van de Brabantse soldaat plaatshadden.

De 76ste herdenking vindt plaats op woensdag 16 september 2020. Info: <http://www.brabantsgesneuvelden.nl/pagina2.html>

Thuisfrontdagen

Activiteiten, georganiseerd door de thuisfrontafdelingen van de Koninklijke Marine, Koninklijke Landmacht, Koninklijke Luchtmacht en Koninklijke Marechaussee. De militair en/of het thuisfront krijgt een uitnodiging voor de activiteit thuisgestuurd. Bezoekt u een militaire locatie? Dat kan alleen met rijbewijs, paspoort of id-kaart.

CZSK = Koninklijke Marine
CLAS = Koninklijke Landmacht
CLSK = Koninklijke Luchtmacht

KMar = Koninklijke Marechaussee
DOT = Defensie Organisatie Thuisfront
Pol = Nationale Politie

Datum	Tijd	Activiteit	Locatie	
oktober				
11	8.30	Thuisfrontinformatiedag (diverse missies)	Genm Kootkazerne, Garderen	CLAS
19	10.00	Thuisfrontcontactdag RS (2e)	Van der Valk Hotel, Gilze	CLAS
19	10.00	Thuisfrontcontactdag EFP (1e)	Burgers' Zoo, Arnhem	CLAS
20	10.00	Thuisfrontcontactdag EFP (1e)	Burgers' Zoo, Arnhem	CLAS
november				
7	14.00	Medaille-uitreiking J&V	Nieuwe Kerk, Den Haag	KMar/Pol
8	8.30	Thuisfrontinformatiedag (diverse missies)	Genm Kootkazerne, Garderen	CLAS
9	10.00	Missie MAX	Hart van Holland, Nijkerk	DOT
29	8.30	Thuisfrontinformatiedag EFP 20/1	Oranjekazerne, Schaarsbergen	CLAS
30	10.00	Thuisfrontcontactdag EFP (2e)	Van der Valk Hotel, Eindhoven	CLAS
30	9.00	Thuisfrontcontactdag CBMI 15	Beeld en geluid, Hilversum	CLAS
30	9.00	Thuisfrontcontactdag	't Maoske/Efteling, De Moer	KMar/Pol
december				
12	volgt	Medaille-uitreiking RS, Minusma en overige missies		

DFD is klaar voor uw toekomst!

DFD-abonnement. Helder, zeker en gemakkelijk.

Als militaire professional wilt u zekerheid en duidelijkheid over al uw militaire- en privé-risico's. DFD biedt dit. Zoals u als militair wereldwijd onze veiligheid garandeert, zo biedt het DFD-abonnement in combinatie met het DFD MaatwerkPakket de zekerheid dat uw verzekeringen en overige financiële zaken altijd en overal in orde zijn. Alles onder één dak!

Het DFD-abonnement biedt u de zekerheid van:

- ✓ Onafhankelijk en persoonlijk advies;
- ✓ Advies bij u thuis, ook 's avonds en in het weekend;
- ✓ Eén aanspreekpunt, 24/7 bereikbaar;
- ✓ Maatwerk oplossingen voor uw beroeps- en privérisico's;
- ✓ Schadeverzekeringen zonder provisie;
- ✓ Geen verrassingen. U weet precies hoeveel en waarvoor u betaalt;
- ✓ Een vlotte schadeafwikkeling;
- ✓ Gemak. U en uw thuisfront hebben er geen omkijken naar.

Doorloper

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----	----	----	----

1										7				
2	3						9					12		
3			13				8							
4														
5				4						1				
6			5										10	
7														
8											2			
9		6						11						
10														

© Persbelangen A617

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----	----

HORIZONTAAL: 1 opbrengst – Spaans gerecht – hetzelfde; 2 oosterse taal – bijdrage; 3 streek – trek – stand der edelen – vogel; 4 Verenigde Staten – handweefwerk – melkklier – walkant; 5 berg op Kreta – miltvuur – rijshout; 6 edelsteen – bloedvat – deel van het been; 7 straf – pijnkreet – steenmassa – braden; 8 oude plaats – leger – projectieplaatje – brandgang – dyne; 9 altijd – de onbekende – gravin van Holland – dierengeluid – watering; 10 eertijds – hals – walvis – plaats in Zwitserland.

VERTICAAL: 1 zeezoogdier – prooi; 2 bloem – aangezien – soort onderwijs; 3 rijstgerecht – omzet; 4 stuurboord – te koop aangeboden – zangnoot – loop; 5 wit metaal – godsdienst; 6 naschrift – marterachtige – een zekere; 7 batterij – regeringsreglement – plaats in Gelderland; 8 aarzeling – leemte – vallei; 9 natuurrubber – dominee – wereldtaal; 10 bosweide – geste; 11 herdersrepubliek – klap; 12 denkbeeld – persoonlijk vnv. – schaaldier; 13 graven – onbegroeide; 14 eikenschors – voegwoord – elkeen; 15 milliliter – Europees gebergte.

Oplossingen kunt u inzenden tot

21 oktober.

ACOM Journaal,
Postbus 290, 3830 AG Leusden,
of per e-mail: puzzel@acom.nl

De oplossing van de puzzel uit ACOM Journaal #09-19 luidt:
Grachtenpand.

De winnaars:

A.O.A. Kahlmann, Den Haag; J. Borgmeijer, Hoogerheide.

Ze krijgen elk een VVV-cadeaukaart ter waarde van € 25.

Proficiat!

70 jaar ACOM-lid

Maar liefst 70 jaar is mevrouw A.M. Pol-Frieling uit Apeldoorn de ACOM als lid trouw gebleven. Reden genoeg voor Regio Midden, waar de jubilarisse regionaal onder valt, om haar ruimhartig in het zonnetje te zetten. Locatievertegenwoordiger M. Heidstra en regiosecretaris T. van de Kamp meldden zich woensdag 18 september jl. bij mevrouw Pol thuis, om haar het ACOM-insigne voor 70 jaar lidmaatschap en de bijbehorende oorkonde uit te reiken. De jubilarisse die naar eigen zeggen 'aan de verkeerde kant van de 90 jaar zit', toonde zich verguld met de belangstelling van 'haar' regio. Met name ook doordat de insigne-uitreiking werd verricht door een actief dienende militair. Op de foto van rechts naar links: Jubilarisse Pol-Frieling, locatievertegenwoordiger Heidstra en de dochter van mevrouw Pol.

60 jaar ACOM-lid

Zestig jaar lid van de ACOM. Die mijlpaal mag mevrouw Polkerman-van Dalen bijschrijven op haar conto. Seniorenvertegenwoordiger G. Kox van Regio Midden meldde zich op vrijdag 27 september jl. bij de jubilarisse thuis in Oldenbroek met het diamanten ACOM-insigne, de bijbehorende oorkonde en uiteraard ook met een boeket bloemen. Op de foto de jubilarisse en regioseniorenvertegenwoordiger Kox.

Den Haag

De seniorenbijeenkomst van 10 september jl. die Regio West in Den Haag had georganiseerd, telde vijf jubilarissen. Van links naar rechts op de foto: De heer M. den Hartog, regioseniorenvertegenwoordiger Regio West, de heer W. Bouwhuis (60 jaar lid), links zijn dochter, de heer H. Langerman, regioseniorenvertegenwoordiger Regio West, mevrouw J.A. Dubbelaar (50 jaar lid), de heer M.M.G. Curfs (50 jaar lid) en echtgenote, de heer B. Kloosterman (40 jaar lid) met echtgenote en mevrouw en de heer P. Coomans (60 jaar lid).

Uw regio wil ú als rsv'er

De rsv'ers van uw bond hebben dringend versterking en verversing nodig!
Als postactief ACOM-lid krijgt u nu de gelegenheid om ook dat (ene) gaatje in uw agenda zinvol te besteden.

Postactief actief voor de bond, uw regio, maar vooral voor uw kameraden en (soms) hun nabestaanden.
Meld u aan bij uw regio onder het motto: Ik word regioseniorenvertegenwoordiger!

Senioren(mid)dagen

Dag	Datum	Plaats	Locatie	Bijzonderheden
di	8 okt	Arnhem-Zuid	De Kandelaar, Den Haagweg 1, 6843 LP Arnhem-Elderveld	
do	17 okt	**Assen	JWF Kazerne, Balkenweg 3, 9405 CC	Hele dag
wo	30 okt	***Apeldoorn/Ede, Ermelo/Wezep	Willem III kazerne, Frankenlaan 70, 7312TG Apeldoorn	Hele dag
di	5 nov	Leeuwarden	Multifunctioneel centrum Camminghastins-Camminghaburen Lieuwenburg 2, 8925 CK	
do	7 nov	Rijen	Eetcafé Zalencentrum De Vijf Eiken, Oosterhoutseweg 55 5121 RE Rijen	
vr	15 nov	Soesterberg,	Voorm. Vliegbasis Soesterberg, Base Chapel (links naast De Brik), Dolderseweg 34, 3712 BR Huis ter Heide	Let op! Datum gewijzigd
do	21 nov	Steenwijk	Rabo theater De Meenthe, Stationsplein 1, 8331 GM	

De bijeenkomsten **zonder** * zijn middagbijeenkomsten. Tenzij anders vermeld in de uitnodiging beginnen deze bijeenkomsten om 13.30 uur. De zaal is dan open vanaf 13.00 uur.

De data en tijden van onze seniorenbijeenkomsten vindt u ook op onze website www.acom.nl.

** Dit is een dagbijeenkomst. Het aanvangstijdstip zal in de uitnodiging worden vermeld.

*** De bijeenkomst in Apeldoorn is een dagbijeenkomst. De uitnodiging wordt gestuurd naar de leden uit Ermelo, Wezep, Ede, Apeldoorn en omstreken. In de uitnodiging vindt u de tijden en het programma.

Leeftijdsontslagdag 1 november 2019 (Zelf opgeven)

Voor alle leden die eind 2019 of 2020 met leeftijdsontslag gaan vindt op 1 november 2019 een leeftijdsontslagdag plaats in het Echos Home de Schakel in Ermelo.

Zelf opgeven bij netty.van.ginkel@acom.nl onder vermelding van opgave leeftijdsontslagdag 2019. Verdere benodigde gegevens bij aanmelding zijn uw contactgegevens, of u alleen komt of met partner, datum leeftijdsontslag en of u van ons een BV-brief wilt ontvangen voor het bijwonen van de dag.

64+ dag 26 november 2019

Voor jaargang 1955 vindt op 26 november 2019 64^{plus} dag plaats op de Lkol Tonnetkazerne in t Harde. Onze leden van jaargang 1955 ontvangen hiervoor een uitnodiging.

Langdurig ziek? Laat het de ACOM weten!

Het komt wel eens voor dat (senior)leden of hun partner langdurig ziek zijn en dat uw bond daarvan pas na verloop van tijd op de hoogte wordt gesteld. Helaas heeft dat dan ook als gevolg dat wij pas heel laat onze belangstelling kunnen tonen.

Mede hierom verzoeken wij u om, mocht u (onverhoopt) hiermee geconfronteerd worden, onverwijld uw regiobestuur en/of het secretariaat van de bond in Leusden te informeren over (langdurige) ziektegevallen. Dat kan telefonisch: 033-495 30 20 of per e-mail: info@acom.nl

Criteria voor toekenning Trouwe Dienst Medaille

Recentelijk kregen wij van een van onze leden de vraag voorgelegd wat nu exact de regels waren voor toekenning van de Trouwe Dienst Medaille. De trouwe dienst medaille wordt toegekend na een diensttijd van 12, 24 of 36 jaar.

In het 'Handboek onderscheidingen' vinden we de nadere details plaats over deze medaille en natuurlijk ook de regels voor toekenning. Nu is kort geleden een rechtszaak gevoerd door een reservist over het totaal aan toekenningsregels. Dat wil zeggen de regels die gelden tot 9 oktober 2002 en de regels die gelden vanaf 9 oktober 2002.

Wijziging regels

In de oude regels die gelden tot 9 oktober 2002 wordt vermeld dat alleen de daadwerkelijk gewerkte uren meetellen tot 9 oktober 2002. Met andere woorden: Niet het hele jaar wordt gezien als een dienstjaar. Dit komt vanwege het feit dat wij, anders dan onze beroepscollega's, niet het hele jaar doorlopend in dienst zijn. Je zou als gewone reservist nogal wat uren moeten draaien om tot een volledig dienstjaar te komen. Onbegonnen werk dus! Vanaf 9 oktober 2002 geldt echter de regel dat 1 dienstjaar wordt geregistreerd ongeacht het aantal keren dat je werkzaamheden hebt uitgevoerd als reservist. Defensie blijft uiteraard in eerste instantie vasthouden aan de regel dat alleen na 9 oktober 2002 volledige dienstjaren van toepassing zijn en niet vóór die periode. Gelukkig heeft de rechtbank anders beslist.

Terugwerkende kracht

Uit het arrest van de Rechtbank Den Haag kwam overduidelijk naar voren dat ook de jaren als reservist vóór 2002 gezien dienen te worden als een dienstjaar ongeacht het aantal daadwerkelijk gedraaide uren. De benaming die in het arrest werd gebruikt was: 'Exclusieve werking'. Dit houdt in dat de nieuwe regels vanaf 9 oktober 2002 gelden. Met andere woorden: Deze nieuwe regels gelden ook terug in de tijd. Voor een verdere verduidelijking van deze regels werd in het arrest over de Trouwe Dienst Medaille een eerder arrest aangehaald waarin de strekking van 'exclusieve werking' werd verklaard. Dit betekent dus dat met

terugwerkende kracht wellicht een heleboel Trouwe Dienst Medailles kunnen worden toegekend aan reservisten voor trouwe dienst voor 12, 24, 36 jaar.

Goed bericht

Gelukkig eindelijk een goed bericht al moest dit wel via een uitspraak van de rechtbank naar buiten toe komen. De reservisten van het Korps Nationale Reserve mogen niet vergeten dat de Vrijwilligersmedaille Openbare Orde en Veiligheid hun al is afgepakt. Dit op gronden waar de ACOM het niet mee eens is. Een medaille die werd toegekend omdat de leden van het Korps Nationale Reserve naast hun burgerwerkzaamheden ook nog eens de krijgsmacht dienden. Gelet ook op het feit dat gezien het totaal aantal inzeturen per jaar het als reservist bijna onmogelijk is om in aanmerking te komen voor bijvoorbeeld een Luchtmachtmedaille, Landmachtmedaille, Marinemedaille of Marechaussemedaille.

Wilt u meer achtergrondinformatie over de Vrijwilligersmedaille Openbare Orde en Veiligheid dan wijzen wij u graag op de editie van ACOM Journaal van juni 2013.

Advies ACOM

Ga voor u zelf even goed na wanneer u in dienst bent gekomen denk ook aan uw dienstplichttijd en tijd eventueel als beroepsmilitair. Op basis daarvan kunt u vaststellen of u in aanmerking komt voor de Medaille Trouwe Dienst voor 12, 24 of zelfs 36 jaar.

De ACOM raadt u aan om dit in de lijn te bespreken/vermelden. Het gaat om uw recht. Laat u ook in dit opzicht gelden! Mocht er desondanks toch weer in de lijn roet in het eten worden gegooid neem dan contact op met de ACOM. Wij helpen u verder.

Zie voor Criteria Trouwe Dienst Medaille: Handboek onderscheidingen, p. 111 t/m 113.

Overledenen

Soesterberg

Meliane Albertine (Melanie) van Groningen - van der Meul, 90 jaar, op 29 maart.
Correspondentieadres: Venneperweg 262, 2153 AE Nieuw Venneper.

Zetten

Roelof Smit, 86 jaar, op 3 september.
Correspondentieadres: Fam. Vreman-Smit, Rijksweg Zuidf 60, 6662 KG Elst.

Barneveld

Dries van Norel, 88 jaar, op 7 september.
Correspondentieadres: Roemer Visscherpark 34, 3771 DJ Barneveld.

Huissen

Clemens Maria Hubertus Eulalie Crolla pr., 82 jaar, op 14 september.
Correspondentieadres: Dr. Joop den Uijlsingel 31, 6836 GK Arnhem

Joure

Huite Maria Gerrits, 88 jaar, op 17 september.
Correspondentieadres: De Tsjotter 15, 8501 RE Joure.

Regiosecretarissen

Noord

S.G. Meijer
Sminiasstate 32, 8926 MH Leeuwarden
Privé: 058-2669403

Oost

C.R. Evers
Esweg 12, 7441 GD Nijverdal
Privé: 0548-611420

Midden

A.W. v.d. Kamp
Tuinlaan 1, 6681 EW Bommel
Privé: 0481-459857

West

F. Pleijsier,
Orion 14, 1785 AR Den Helder
Privé: 0223-753518, Mobiel: 06-31905592

Zuid

C.N.P.A. Rommes
Molièrelaan 112, 5924 AN Venlo
Privé: 077-3871962

Suriname

H.E. Rack (correspondent)
Nieuwe Weg 119, Accaribo-Suriname
Privé: 00-597-323235,
Mobiel: 00-597-8627294

P.H. Woerdings (2e correspondent)
Sakasirstraat 40, Paramaribo - Suriname
Privé: 00-597-431-637

Lidmaatschap

25 jaar lid

Aan onderstaande leden is onlangs het ACOM-insigne voor 25-jarig lidmaatschap uitgereikt: P.A.J. van de Bergh (SM), E.L. Boonstra (SGT-1), P.C. Ector (AOO), M.W. Henssen (SM), Mw. C.F.M. Hurks (SGT-1), M.A. Perlot (SGTbd), T. Rodenboog (AOO), M.N. Sonotaroeno (SM), J.J.F. van Stralen (SM), F.J.J. van Zaane (SM).

40 jaar lid

Het ACOM-insigne voor 40-jarig lidmaatschap is kortgeleden opgespeld bij de volgende leden: J.J. de Bruin (AOObd), L. Jousma (AOObd), C.M. Oudhuis (AOObd).

50 jaar lid

Onlangs hebben de volgende leden het ACOM-insigne voor 50-jarig lidmaatschap ontvangen: F.C.J. Bergman (AOObd), J. van der Groef (AOObd), C. Hop (AOObd),

N.G.C.J. de Jong (KAPbd), P. Nijssen (AOObd), I.J.W. Pinxt (KAPbd).

60 jaar lid

Het ACOM-insigne voor 60-jarig lidmaatschap werd uitgereikt aan: J.M.J. Spelthan (ELTbd).

70 jaar lid

Onderstaand lid kreeg recent het ACOM-insigne voor 70-jarig lidmaatschap: Mw. A.M.J. Pol-Frieling.

Dienstverlating

Onlangs heeft de dienst verlaten: A.G.F. Alt (AOO).

Huwelijk

Op 19 september 2019 zijn Marco & Sabine getrouwd.
Adres familie Pauw: Wilgenhof 10, 6951 LK DIEREN

Dit is het nieuwe lid van de ACOM

Naam: Voorletters:

Geboortedatum: m/v

Adres:

Postcode: Woonplaats:

Telefoon: Mobiel:

E-mailadres:

Registratienummer: Werknemer- ID: **29**

Onderdeel:

Krijgsmachtdeel: KL KLu KM KMar

Dienstverband: Militair Reservist Burger Postactief

Rang: Salarisschaal:

Ik heb interesse in een DFD verzekeringscheck.

Ik ga akkoord met het doorgeven van mijn persoonsgegevens aan DFD/BOOT i.v.m. het gratis vakbondscertificaat.

Ik heb kennis genomen van de Privacy Policy en ga hiermee akkoord.

Datum: Handtekening:

Als welkomstgeschenk ontvangen wij:

Nieuw lid:

- Rugzak Recon 25 liter
 Crusader Survivalset/multitool
 Zippo aansteker
 VVV-bon € 10,00

Bestaand lid:

- Rugzak Recon 25 liter
 Crusader Survivalset/multitool
 Zippo aansteker

Nieuw lid aangebracht door:

Naam:

E-mailadres:

Registratienummer:

Actievoorwaarden:

-Deze actie geldt alleen voor ACOM-leden

-Het nieuwe lid verplicht zich minimaal één jaar lid te blijven

-De waarde van het welkomstcadeau kan niet om worden gezet in contanten

-Deze actie is niet geldig in combinatie met andere acties

AANMELDEN VOOR VERZEKERINGEN BIJ UITZENDING

Al enige jaren kunnen ACOM-leden zich bij de ACOM aanmelden voor de gratis aanvullende Reis- en Ongevallenverzekering bij uitzending. Zij kunnen daarvoor bellen met telefoonnummer: 033-4962706. Samen met u wordt dan bekeken of deze verzekering ook op u van toepassing is.

HET ACOM-UITZENDCERTIFICAAT EN DFD-UITZENDCHECK

Als lid van de ACOM krijgt u voor de duur van uw uitzending een gratis ongevallendeckking. Voorwaarde is dat u uw uitzending meldt. Dit doet u door uw uitzendcertificaat aan te vragen!

Het ACOM Uitzendcertificaat biedt de volgende dekking:

- € 2.500,- bij overlijden als gevolg van een ongeval;
 - € 5.000,- in geval van algehele blijvende invaliditeit door een ongeval;
- In geval van gedeeltelijke blijvende invaliditeit door een ongeval een evenredig percentage van € 5.000,-.

DFD-Uitzendcheck

Bieden uw huidige verzekeringen de gewenste dekking, ook bij een uitzending? U wilt dat uw zaken goed geregeld zijn. Als lid van de ACOM kunt u gebruik maken van de DFD-uitzendcheck. Bij de check worden uw verzekeringen gecontroleerd en ontvangt u advies. Zo bent u goed voorbereid en hebben u, uw partner of andere gezinsleden er geen omkijken meer naar. De uitzendcheck is vrijblijvend en er zijn geen kosten aan verbonden.

Waar vraagt u uw uitzendcertificaat en uitzendcheck aan?

- Ga voor het aanvragen van uw uitzendcertificaat en uitzendcheck naar url: <http://fd7.formdesk.com/dfd/ACOMuitzendcertificaat> of,
- Bel met 040 20 73 100 (kies 4) of,
- Stuur een e-mail naar info@acom.nl o.v.v. 'Ik word uitgezonden'. Geef hierin uw persoons- en postgegevens, naam uitzending, vertrek- en terugkeerdatum van uw uitzending.

Informatie over dekking en dekkingsvoorwaarden

Chubb European Group SE (Chubb)
DFD treedt op als uw aanspreekpunt; zal u verder informeren en het bewijs van dekking toesturen. Bewaar dit goed!

Goed verzekerd

Heeft u behoefte aan hogere verzekerde bedragen? Wenst u ook andere risico's, zoals repatriëring of schade aan uw privéspullen te verzekeren? Het DFD MaatwerkPakket in combinatie met het DFD-abonnement biedt de oplossing. Voor meer informatie bel met DFD of bezoek www.dfd.nl.

Plaatsing in de West

Ook voor een plaatsing in de West kunt u het ACOM-uitzendcertificaat en de DFD-uitzendcheck aanvragen

DIENSTVERLENING ACOM

Bezoekadres: Larikslaan 1, Leusden
Postadres: Postbus 290,
3830 AG Leusden

Voor alle onderstaande diensten is het ACOM Secretariaat te bereiken onder
T: 033 4962722
F: 033 4953005
E: info@acom.nl
W: acom.nl, acom-carib.nl

Buiten kantooruren kunt u een boodschap inspreken. U wordt de eerstvolgende werkdag teruggebeld.

Afdeling Georganiseerd Overleg, Medezeggenschap en Beleidsvorming:
Algemeen coördinator: J.A. Kropf
Medezeggenschap: drs B.R.C. van Ginkel

Afdeling Juridische Ondersteuning:
Algemeen coördinator: J.A. Kropf
De afdeling is op werkdagen telefonisch bereikbaar van 08.45 uur - 11.45 uur.
Telefonisch spreekuur senioren: elke dinsdag en donderdag van 10.30 uur - 12.30 uur.

COLOFON

ACOM Journaal is een uitgave van de ACOM de Bond van Defensiepersoneel en wordt uitgegeven door en onder verantwoordelijkheid van het Bondsbestuur. De redactie behoudt zich het recht voor bijdragen te weigeren of te redigeren. Overname van artikelen of delen daarvan is uitsluitend toegestaan na toestemming van het Bondsbestuur.

Hoofdredacteur:

J.A. Kropf

Redactie:

H. Biervliet, J. de Bel-Mussche,
G. Dijkers, S. Hop

Postadres:

Postbus 290, 3830 AG Leusden
T: 033 4962722
E: info@acom.nl
W: acom.nl, acom-carib.nl

Foto's:

Mediacentrum Defensie,
ACOM Audiovisueel Archief

Vormgeving & Druk:

WS Media Groep
Waardenburg
www.wsmediagroep.nl

Advertentie acquisitie

H.A. Biervliet
Postbus 290, 3830 AG Leusden
T: 06 51 21 82 60

De Algemeen Christelijke Organisatie van Militairen (ACOM) is aangesloten bij de Christelijke Centrale van Overheids- en Onderwijspersoneel (CCOOP), de Europese Federatie van het Overheidspersoneel (EUROFEDOP) en de Stichting Werknemers- en vrijwilligersbelangen Vrede en Veiligheid (SWVV).

Algemeen Secretariaat, Ledenadministratie:

Algemeen Secretaris: S.A. Hop

Adviseur Ethische Aangelegenheden:

Prof. dr. A.H.M. van Iersel

Pastoraal Team:

Aalmoezenier T. van der Woude
Krijgsmachtpredikant (bd): H.G. Fonteyn
Rabbin D.M. Sebbag
Pandit D. Djwalapersad
Imam G. Yalcin

Vertrouwenspersonen:

M. Bal, J. Talman-Klijnsma
A. Zwanenburg

ACOM

DE BOND VAN DEFENSIEPERSONEEL

SAMEN STERK! JUIST NU!

Elk nieuw lid krijgt niet alleen een krachtige, gedreven bond maar ook een mooie binnenkomeer: een mooi cadeau en, het kan niet op, als extraatje een cadeaubon van € 10.

En voor elk nieuw lid krijg jij als aanmelder ook een leuk geschenk. Aanmelden van je maten als lid van de ACOM doe je op onze site www.acom.nl of met de bon op pagina 29.

Maak de ACOM een nog stérkere bond met een nog kráchtiger geluid in jouw éigen belang!

JOUW BELANG: ONS WERK! JUIST NU!

Als nieuw lid en als aanmelder kun je kiezen uit een van deze welkomstcadeaus.

**MAAK JE BOND STERKER IN
DE STRIJD.
HAAL JE MATEN ERBIJ.
MAAK ZE LID!**

Boot assurantie adviseurs

Zeker en veilig in verzekeringen

ACOM-Boot al meer dan 40 jaar partners in verzekeringen.

ACOM-leden hebben een streepje voor bij Boot assurantie adviseurs. En dat al ruim 40 jaar met tal van bijzondere voordelen. Zoals het aantrekkelijke verzekeringspakket van ACOM-Boot. Op maat gesneden voor u en uw thuisfront! Scherpe premies en voordelige voorwaarden maar toch een complete dekking voor:

- > aansprakelijkheid*
- > inboedel legeringskamer*
- > doorlopende reisverzekering*
- > persoonlijke ongevallen*
- > molestdekking*
- > uitvaartkosten*

*Ook voor geldzaken bent u als ACOM-lid bij ons aan het voordeligste loket met onder meer aantrekkelijke voorwaarden en uitgekende regelingen voor lenen, sparen. **Of een hypotheek.***

Vraag een offerte aan en u weet direct hoe hoog uw voordeel kan oplopen.

Boot assurantie adviseurs BV

Zeker en veilig in verzekeringen

 (0162) 45 48 25

 (0162) 43 41 71

 info@boot-verzekeringen.nl

